

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การเรียนการสอนของครูใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 11 โรงเรียน ผู้วิจัยได้ตั้งชื่อเป็นนามแฝงไว้ดังนี้

1. โรงเรียนนิคมไทย
2. โรงเรียนใจประหยัด
3. โรงเรียนจิตมัทธยส์
4. โรงเรียนเคร่งครัดธรรม
5. โรงเรียนเลิศล้ำไมตรี
6. โรงเรียนปิยะศรีวาจา
7. โรงเรียนปริคามสุรต
8. โรงเรียนหทัยจดจำดี
9. โรงเรียนปราณีเนื่องนิง
10. โรงเรียนจิตเปี่ยมเมตตา
11. โรงเรียนกรรณาอาจิม

ในบทนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่ง ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำนวน 76 คน จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิสูงสุดทางการศึกษา ประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและการเข้ารับการอบรม / ประชุม / สัมมนา ศึกษานเกี่ยวกับการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ในโรงเรียนรวม 11 โรงเรียน ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ในภาพรวมทั้ง 11 โรงเรียน ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

รายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

สถานภาพของครูผู้สอน	ครูผู้สอน (n = 76)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	6	7.89
- หญิง	70	92.11
2. อายุ		
- 30 - 34 ปี	1	1.32
- 35 - 39 ปี	5	6.58
- 40 - 44 ปี	23	30.26
- 45 - 49 ปี	17	22.37
- 50 - 54 ปี	16	21.05
- มากกว่า 54 ปี	14	18.42
3. วุฒิสูงสุดทางการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	1.32
- ปริญญาตรี	71	93.42
- สูงกว่าปริญญาตรี	4	5.26
4. ประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต		
- ต่ำกว่า 5 ปี	7	9.21
- 5 - 10 ปี	16	21.05
- 11 - 15 ปี	12	15.79

สถานภาพของครูผู้สอน	ครูผู้สอน (n = 76)	
	จำนวน	ร้อยละ
- 15 ปี ขึ้นไป	41	53.95
5. การได้รับความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต		
- ไม่เคย	8	10.53
- เคย	68	89.47
เรื่องที่ได้รับความรู้ (n = 68)		
- การอบรม โครงการการสอนและการทำโครงการวิทยาศาสตร์	9	13.24
- อบรมการสร้างและใช้สื่อการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริม ประสบการณ์ชีวิต	16	23.53
- อบรมการสร้างและปรับหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ ชีวิต	3	4.41
- อบรมการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	1	1.47
- อบรมเรื่องวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม	3	4.41
- อบรมทักษะความรู้เรื่องเอคส์	3	4.41
- อบรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะ กระบวนการ	53	77.94
- อบรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	23	33.82
- อบรมการทำโครงการวิทยาศาสตร์	13	19.12
- อบรมการเขียนแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	1	14.47
- อบรมโครงการพัฒนากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต “เทคนิค วิธีสอน และ การทดลอง”	2	2.94
- อบรมการสอนเรื่อง สารเคมี ปิโตรเลียม และ พลังงาน	3	4.41
- ประชุมการทำเอกสารประกอบแบบฝึกหัดทักษะกระบวนการ ทางวิทยาศาสตร์	1	1.47
- ประชุมปฏิบัติการกิจกรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ และ สิ่ง แวดล้อม	9	13.24

สถานภาพของครูผู้สอน	ครูผู้สอน (n = 76)	
	จำนวน	ร้อยละ
- ครูงานถึงแควต้อมในโรงเรียน	7	10.29
หน่วยงานที่จัดการอบรม / ประชุม / สัมมนา / ครูงาน (n = 68)	^	
- สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	59	86.76
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	37	54.41
- สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร	6	8.82
- กุรุสภา	5	7.35
- อุทาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2	2.94
- สถาบันราชภัฏ	30	44.11
- โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร	8	1.76

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำนวน 11 โรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

ครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 92.11 เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 7.89 เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40 - 44 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.26 รองลงมา มีอายุระหว่าง 45 - 49 ปี และ 50 - 54 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.37 และ 21.05 ตามลำดับ

ในด้านวุฒิสูงสุดทางการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 93.42 รองลงมา คือ สูงกว่าปริญญาตรี และวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 5.26 และ 1.32 ตามลำดับ สำหรับด้านประสบการณ์ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอน 15 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 53.95 รองลงมามีประสบการณ์ในการสอน ระหว่าง 5 - 10 ปี และ 11 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.05 และ 15.79 ตามลำดับ

ส่วนด้านการได้รับความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ครูส่วนใหญ่เคยได้รับความรู้คิดเป็นร้อยละ 89.47 และในจำนวนครูผู้สอนที่เคยได้รับความรู้นั้นส่วนใหญ่ได้รับความรู้ เรื่อง การอบรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการ คิดเป็นร้อยละ 77.94 รองลงมาคือ การอบรมการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และการอบรมการสร้างและการใช้สื่อการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

คิดเป็นร้อยละ 33.82 และ 23.53 ตามลำดับ หน่วยงานที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ได้รับการอบรม คือ สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 86.76 รองลงมา คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและสถาบันราชภัฏ คิดเป็นร้อยละ 54.41 และ 44.11 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การเรียนการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ในโรงเรียนแต่ละโรงเรียน โดยนำเสนอในประเด็นต่อไปนี้

1. การวางแผนการสอน
 - 1.1 การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน
 - 1.2 การจัดทำแผนการสอน
 - 1.3 การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
2. การจัดการเรียนการสอน
 - 2.1 วิธีสอนและเทคนิคการสอน
 - 2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 - 2.4 การสอนซ่อมเสริม
3. การวัดและประเมินผล
 - 3.1 ช่วงเวลาของการวัดและประเมินผล
 - 3.2 จุดมุ่งหมาย วิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนการนำผลการวัดและประเมินผลการเรียนไปใช้
 - 3.3 จุดมุ่งหมาย วิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนการนำผลการวัดและประเมินผลระหว่างเรียนไปใช้
 - 3.4 จุดมุ่งหมาย วิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนการนำผลการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียนไปใช้

1. สภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การสอนของครูผู้สอน : โรงเรียนนิยมไทย

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนนิยมไทย ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ระดับ ชั้นละ 1 คน ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ได้สัมภาษณ์ทุกคน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 6 คน ปรากฏผลดังนี้

1.1 การวางแผนการสอน

1.1.1 การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน

ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ด้านที่มีการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน คือ จำนวนอุปกรณ์และสื่อต่างๆ โดยสำรวจข้อมูลจากห้องศูนย์สื่อและห้องสมุด การจัดการกระบวนการเรียนการสอน โดยการศึกษาเนื้อหาที่สอน ผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูผู้สอนและเจ้าหน้าที่พัสดุ โดยผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการจัดหาอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ส่วนครูผู้สอน เป็นผู้ศึกษาเนื้อหาที่สอน เพื่อวางแผนในการจัดการกระบวนการเรียนการสอน และสำรวจข้อมูลในเรื่องจำนวนอุปกรณ์และสื่อต่างๆ จากห้องสมุดและศูนย์สื่อ ส่วนเจ้าหน้าที่พัสดุ เป็นผู้สำรวจความต้องการของครูในเรื่อง อุปกรณ์และสื่อต่างๆ

จากการศึกษาเอกสารในเรื่องนี้ของโรงเรียนนิคมไทย พบว่าโรงเรียนมีการวางแผนในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน โดยจัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติงานประจำปี 2540 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการพัฒนากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ประกอบด้วยครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ได้รับมอบหมาย และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตทุกคน โครงการดังกล่าว ได้แก่ โครงการปรับปรุงห้องสื่อการเรียนการสอนจัดให้มีสื่ออย่างเพียงพอและใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด โดยใช้งบประมาณจากเงินบำรุงการศึกษา ขั้นตอนการดำเนินงาน มีดังนี้ ประชุมวางแผน และขออนุมัติโครงการ หลังจากนั้นดำเนินการตามโครงการ โดยมีการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลโครงการและรายงาน นอกจากโครงการปรับปรุงห้องสื่อการเรียนการสอนแล้ว โรงเรียนนิคมไทยได้จัดโครงการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยมีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน การจัดทำโครงการแล้วเสนอขออนุมัติโครงการ ดำเนินกิจกรรมตามโครงการ หลังจากนั้นมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลโครงการ

สำหรับปัญหาในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียนของครูผู้สอน พบว่าทุกระดับชั้น ประสบปัญหาในเรื่อง ไม่มีสื่อการเรียนการสอนสื่อการเรียนการสอนเตรียมไม่ได้หาขาดสื่อที่มีไม่ตรงจุดประสงค์และไม่มีความเหมาะสมเท่าที่ควร

1.1.2 การจัดทำแผนการสอน

สำหรับการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดทำแผนการสอนเอง วิธีการจัดแผนการสอน คือ ครูผู้สอนศึกษาหลักสูตร คู่มือครู แผนการสอนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แผนการสอนของกลุ่มโรงเรียน หนังสือแบบเรียน และแผนการสอนของสำนักพิมพ์ เอกชนต่างๆ แล้วนำโครงสร้างเนื้อหาวิชาจากเอกสารดังกล่าวมากำหนดหัวข้อเนื้อหาหลัก และเนื้อหาย่อยให้สัมพันธ์กับระยะเวลาที่กำหนดจะสอนในแต่ละสัปดาห์ แล้วนำมาเฉลี่ยเป็นรายชั่วโมง ช่วงเวลาในการจัดทำแผนการสอน คือ เวลาว่างในช่วงวันหยุด ช่วงก่อนและหลังสอน ในการจัดทำแผนการศึกษานั้น ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3,5 และ 6 ไม่มีการปรับเนื้อหา และ กิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น จะสอนตามเนื้อหาเรียงลำดับ ไม่มีการยืดหยุ่น และมีความเห็นว่าโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร อยู่ในตัวเมืองจึงไม่เห็นความสำคัญของการปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 และ 4 มีการปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เช่น เนื้อหาเรื่อง “สิ่งแวดล้อม” ปรับโดยเน้นเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหามลภาวะในกรุงเทพมหานคร เนื้อหาเรื่อง “ท้องถิ่นชนบท” ปรับโดยเพิ่มเนื้อหาเรื่องกรุงเทพมหานครให้มากขึ้นและเน้นอาชีพที่พบเห็นในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เช่น อาชีพอุตสาหกรรมและค้าขาย ส่วนกิจกรรมที่มีการปรับให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ พานักเรียนไปร่วมกิจกรรมที่วัด

นอกจากนี้ จากการศึกษาเอกสารในการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับมีการจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร แผนการสอนประกอบด้วย ตารางสำคัญ จุดประสงค์ การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผล และกิจกรรมเสนอแนะ รูปแบบแผนการสอนเป็นแบบเรียงหัวข้อ

ส่วนปัญหาในการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 และ 5 ไม่ประสบปัญหา เพราะครูผู้สอนมีแนวในการจัดทำแผนการสอนอยู่แล้ว และครูผู้สอนมีความพร้อมในการจัดทำแผนการสอน เนื่องจากมีความชำนาญและประสบการณ์ในการจัดทำ สำหรับครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 และ 6 ประสบปัญหาในเรื่อง ไม่มีเวลาในการจัดทำแผนการสอนและบางครั้งมีงานเร่งด่วนของโรงเรียน ทำให้ไม่สามารถจัดทำแผนการสอนได้ตรงเวลา

1.1.3 การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,3 และ 6 ไม่มีการจัดทำเพราะครูผู้สอนระดับชั้นดังกล่าวมีความเห็นว่า วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนต่างๆ ที่โรงเรียนมีความพร้อมแล้วและไม่มีเวลาเพียงพอในการจัดทำ ในขณะที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2,4 และ 5 มีการจัดทำซึ่งได้แก่ แผนภาพ ภาพ ผืนผ้า และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์ วิธีการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2,4 และ 5 มี 3 คือ ครูผู้สอนจัดทำคนเดียว โดยให้นักเรียนนำวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ มา แล้วครูเป็นผู้จัดทำหรือโดยที่ครูผู้สอนเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆแล้วจัดทำและโดยการซื้อสื่อการเรียนการสอนสำเร็จรูปมาดัดแปลงให้ใช้ได้ อย่างเหมาะสม มีการจัดทำวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุเหลือใช้และหาได้ง่ายในท้องถิ่น

ส่วนปัญหาในการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2,4 และ 5 ประสบปัญหาในเรื่อง งบประมาณไม่เพียงพอ เวลาในการจัดทำไม่เพียงพอ ขาดแหล่งความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ เกี่ยวกับการจัดทำสื่อการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอนที่จัดทำขึ้นเอง ไม่มีความคงทนถาวรเพียงพอ

1.2 การจัดการเรียนการสอน

1.2.1 วิธีสอนและเทคนิคการสอน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนของโรงเรียนนิคมไทยเกี่ยวกับการใช้วิธีการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการใช้วิธีสอนทั้ง 3 ลักษณะ ได้แก่ วิธีสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Centred Method) ใช้วิธีการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centred Method) และใช้วิธีการสอนที่ยึดความร่วมมือของกลุ่ม (Cooperative Group Method) การเลือกวิธีสอนพิจารณาตามความเหมาะสมของเนื้อหาและความสนใจของนักเรียน ส่วนการใช้เทคนิคการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการใช้เทคนิคการสอนทุกลักษณะผสมผสานกัน ได้แก่ การใช้เกม การแบ่งกลุ่ม การแข่งขัน การใช้คำถามและการใช้เพลง การเลือกเทคนิคการสอน พิจารณาตามความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรม ความสนใจของนักเรียนและจำนวนนักเรียน

สำหรับปัญหาในการใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ประสบปัญหาในเรื่อง เนื้อหาบางเรื่อง ครูผู้สอนไม่ชำนาญจึงสอนเพียงความรู้พื้นฐาน และนักเรียนมีจำนวนมาก การแบ่งกลุ่มปฏิบัติงานไม่สะดวกและครูผู้สอนควบคุมชั้นเรียนได้ไม่ดีเท่าที่ควร นักเรียนขาดระเบียบวินัยและไม่ค่อยตั้งใจเรียนเท่าที่ควร ตลอดจนจำนวนสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ทำให้นักเรียนศึกษาไม่ทั่วถึง

1.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ โดยการแบ่งกลุ่ม ปฏิบัติการทดลองที่ง่ายและไม่ซับซ้อน สำรวจสิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในโรงเรียน ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี สอนแบบถาม-ตอบ ทำให้นักเรียนจดเนื้อหาที่เรียนลงสมุด ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติโดยการแบ่งกลุ่มปฏิบัติการทดลอง การอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ทำให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและสอนแบบถาม-ตอบ ในขณะที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ โดยการใช้ใบงาน บัตรงาน แบ่งกลุ่มปฏิบัติการทดลอง มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ทำให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า แล้วรายงานหน้าชั้นเรียน การใช้ศูนย์การเรียนสอนแบบถาม-ตอบและทำแบบฝึกหัด ในการปฏิบัติการทดลองทุกระดับชั้นจะจัดในชั้นเรียนเนื่องจากโรงเรียนนิคมไทย ไม่มีห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์

สำหรับปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไม่ประสบปัญหา เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ ตั้งใจเรียนดีและเชื่อฟังครูผู้สอน จึงทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปด้วยความราบรื่น ในขณะที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 ประสบปัญหาในเรื่อง นักเรียนมีจำนวนมาก การแบ่งกลุ่มไม่ค่อยสะดวก ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปด้วยความลำบาก สิ่งแวดล้อมและสถานที่เรียนไม่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนมีหนังสืออุปกรณ์และสื่อให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าไม่เพียงพอ

1.2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่ง กิจกรรมที่จัด ได้แก่ การจัดทัศนศึกษา การจัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศเหตุการณ์และวันสำคัญต่างๆ การจัดกิจกรรมสัปดาห์วิทยาศาสตร์ ในกิจกรรมดังกล่าว มีวิธีการดังนี้ ประชุมครูผู้สอน วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ แล้วจัดทำลงแผนปฏิบัติการของโรงเรียน มีการนิเทศและติดตาม

ในเรื่องปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ประสบปัญหาในเรื่อง นักเรียนไม่ค่อยสนใจร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรเท่าที่ควร ขาดงบประมาณ ในการสนับสนุนบางกิจกรรมและกิจกรรมมีมาก ทำให้เสียเวลาเรียน สอนเนื้อหาไม่ทัน

1.2.4 การสอนซ่อมเสริม

สำหรับการสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไม่มีการสอนซ่อมเสริม เพราะจะเน้นเฉพาะการสอนซ่อมเสริมกลุ่มทักษะ คือ ภาษาไทย และคณิตศาสตร์ เท่านั้น ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 และ 4-6 มีการสอนซ่อมเสริม เพราะต้องการช่วยเหลือนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำหรือไม่ดีเท่าที่ควรให้เรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ลักษณะสอนซ่อมเสริม คือ สอนซ่อมเสริมคัดเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อน วิธีการสอนซ่อมเสริมคือ ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ทบทวนถามตอบและใช้ใบงาน ช่วงเวลาที่ใช้ในการสอน คือ พักกลางวัน และหลังเลิกเรียน

ส่วนปัญหาในการสอนซ่อมเสริมพบว่าครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 5 ไม่ประสบปัญหา เพราะสอนตามความสามารถของนักเรียน ในขณะที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 ประสบปัญหาในเรื่อง นักเรียนบางคนไม่สนใจเรียนซ่อมเสริมและผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้เรียนซ่อมเสริม

1.3 การวัดและประเมินผลการเรียน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนโรงเรียนนิคมไทยเกี่ยวกับช่วงเวลาในการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการวัดและประเมินผลการเรียน 3 ระยะได้แก่ การวัดและประเมินผลก่อนเรียน การวัดและประเมินผลระหว่างเรียนและการวัดและประเมินผล

สรุปผลการเรียน โดยการวัดและประเมินผลก่อนเรียนมีจุดหมายเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานและความพร้อมด้านต่างๆ ของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การตอบคำถาม การสังเกตและการทดสอบ ซึ่งผลการวัดและประเมินผลจะนำไปใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน ส่วนการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบความก้าวหน้าของนักเรียนวิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การตอบคำถาม การตรวจผลงาน และการทดสอบ ผลที่ได้จะนำไปใช้ในการปรับปรุงการเรียน การสอนให้ดีขึ้นและใช้ในการจัดการสอนซ่อมเสริม สำหรับการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินการสอบผ่านเกณฑ์ของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การทดสอบ การตรวจผลงานและการสังเกต ซึ่งผลที่ได้จะนำไปใช้ในการตัดสินผลการเรียน รายงานให้ผู้ปกครองทราบ และจัดการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่สอบไม่ผ่านหรือมีผลสัมฤทธิ์ไม่ดีในภาคเรียนต่อไป

ในเรื่องปัญหาในการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 3 ไม่ประสบปัญหา เพราะสามารถวัดและประเมินผลได้ครอบคลุมเนื้อหาแล้วและมีการใช้แบบฝึกหัด ที่มีคุณภาพในหนังสือแบบเรียนใหม่ๆ จากสำนักพิมพ์เอกชนต่างๆ ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2,4-6 ประสบปัญหาในเรื่อง นักเรียนอ่านข้อความในแบบทดสอบไม่รอบคอบทำให้ผิดและได้คะแนนไม่ดีเท่าที่ควร ครูผู้สอนออกข้อสอบไม่ครอบคลุมเนื้อหาเพราะเนื้อหากว้าง ตลอดจนครูผู้สอนไม่มีเวลาในการวิเคราะห์แบบทดสอบ

2. สภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การสอนของครูผู้สอน : โรงเรียนใจประหยัด

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนใจประหยัด ซึ่งประกอบด้วยครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ระดับชั้นละ 1 คน ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้สัมภาษณ์ทุกคนรวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 8 คน ปรากฏผลดังนี้

2.1 การวางแผนการสอน

2.1.1 การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน

ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ด้านที่มีการศึกษา ความพร้อม ได้แก่ จำนวนอุปกรณ์และสื่อต่างๆ โดยสำรวจข้อมูลจากห้องศูนย์สื่อ จำนวนนักเรียน โดยศึกษาสถิติเก่าเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนจากปีที่ผ่านมา การจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยศึกษาเนื้อหาที่สอน ปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนโดยศึกษาจากบันทึกปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนจากแผนการสอนที่ผ่านมา ผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ได้แก่ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูหัวหน้าหมวดกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์และครูผู้สอน โดย ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการเป็นผู้ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวก ในการจัดหาอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ส่วนครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นผู้สำรวจความต้องการของครูผู้สอนในเรื่องอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ และครูผู้สอนเป็นผู้สำรวจข้อมูลอุปกรณ์และสื่อต่างๆ จากห้องศูนย์สื่อและห้องสมุด ศึกษาสถิติเก่าเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนจากปีที่ผ่านมาเพื่อวางแผนจัดกระบวนการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนและศึกษาเนื้อหาที่สอนเพื่อช่วยในการวางแผนจัดกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนศึกษาบันทึกปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนจากแผนการสอนที่ผ่านมา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

จากการศึกษาเอกสารในเรื่องนี้ของโรงเรียนใจประหัด พบว่าโรงเรียนมีการวางแผนในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน โดยจัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติงานประจำปี 2540 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตทุกคน โครงการดังกล่าว คือ โครงการพัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (วิทยาศาสตร์) ขั้นตอนการดำเนินงาน มีดังนี้ ประชุมคณะกรรมการ ขออนุมัติโครงการ และดำเนินกิจกรรมตามโครงการ โดยมีการนิเทศ กำกับ และติดตามผล ตลอดจนประเมินผลโครงการ สรุปและรายงาน

สำหรับปัญหาในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้น ประสบปัญหาในเรื่อง สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนไม่มีคุณภาพเท่าที่ควรและครูผู้สอนขาดความชำนาญ เนื่องจากไม่ได้จบทางด้านการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตโดยตรง

2.1.2 การจัดทำแผนการสอน

สำหรับการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดทำแผนการสอนเอง วิธีการจัดทำแผนการสอน คือ ครูผู้สอนศึกษาหลักสูตร คู่มือครู แผนการสอนของ

กลุ่มโรงเรียน และหนังสือแบบเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน แล้วนำโครงสร้างเนื้อหาวิชาจากเอกสารดังกล่าวมากำหนดหัวข้อ เนื้อหาหลักและเนื้อหาย่อยให้สัมพันธ์กับระยะเวลาที่กำหนดจะสอนในแต่ละสัปดาห์ แล้วนำมาเฉลี่ยเป็นรายชั่วโมง ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดทำแผนการสอน คือ ระยะเวลาว่าง ในช่วงวันหยุด ช่วงก่อนและหลังการสอน ในการจัดทำแผนการสอนนั้น ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไม่มีการปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นเพราะครูผู้สอนมีความเห็นว่า โรงเรียนในกรุงเทพมหานครไม่จำเป็นต้องมีการปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และ 5-6 มีการปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เช่น เนื้อหาเรื่อง “ท้องถิ่น ชนบท” ปรับโดยเพิ่มเนื้อหาเรื่อง กรุงเทพมหานครให้มากขึ้นและเน้นอาชีพที่พบเห็น ในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เช่น อาชีพอุตสาหกรรม อาชีพค้าขาย ส่วนกิจกรรมที่มีการปรับให้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ การพานักเรียนไปร่วมกิจกรรมที่จัด พานักเรียนไปทัศนศึกษาบริเวณชุมชนรอบโรงเรียน เพื่อให้ศึกษาอาชีพในชุมชน

นอกจากนี้จากการศึกษาเอกสารในการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร แผนการสอนประกอบด้วย ตารางสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน ทักษะกระบวนการ สื่อ/อุปกรณ์ ประเมินผล กิจกรรมเสริมและปัญหา/อุปสรรค/ข้อเสนอแนะ รูปแบบแผนการสอนเป็นแบบเรียงหัวข้อ

ส่วนปัญหาในการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-3 ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์และความชำนาญในเรื่องดังกล่าว ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,4 และ 5-6 ประสบปัญหาในเรื่อง ไม่มีเวลาในการจัดทำแผนการสอน และบางครั้งมีกิจกรรมอื่นแทรก ทำให้ไม่สามารถจัดทำแผนการสอนได้ตรงเวลา

2.1.3 การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,4 และ 6 ไม่มีการจัดทำ เพราะวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่ทางโรงเรียนมีจำนวนมากแล้วและไม่มีความจำเป็นในการจัดทำ ในขณะที่ครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2,3 และ 5 มีการจัดทำ ซึ่งได้แก่ เอกสารประกอบการเรียน บัตรงาน แผนภูมิ แผนภาพ และสมุดภาพ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์ เช่น กัดองรูเข็ม กัดองสติบตา วิธีการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2,3 และ 5 มี 2 ลักษณะได้แก่ ครู

ผู้สอนจัดทำคนเดียว โดยครูผู้สอนจัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ เอง แล้วจัดทำและครูผู้สอนจัดทำร่วมกันในสายชั้น โดยการนัดประชุมครูผู้สอนมาจัดทำร่วมกันตามความถนัดและความสนใจ เปิดอุปกรณ์ทางโรงเรียน หลังจากนั้น ครูผู้สอนในสายชั้นจะผลัดเปลี่ยนกันใช้วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่จัดทำขึ้น มีการจัดทำ จากวัสดุเหลือใช้และหาได้ง่ายในห้องเรียน

ส่วนปัญหาในการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2,3 และ 5 ประสบปัญหาในเรื่อง งบประมาณไม่เพียงพอ และเวลาในการจัดทำไม่เพียงพอ

2.2 การจัดการเรียนการสอน

2.2.1 วิธีสอนและเทคนิคการสอน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนของโรงเรียนใจประหยัด เกี่ยวกับการใช้วิธีการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีวิธีการสอนทั้ง 3 ลักษณะ ได้แก่ ใช้วิธีการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Centred Method) ใช้วิธีการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centred Method) และใช้วิธีการสอนที่ยึดความร่วมมือของกลุ่ม (Cooperative Group Method) โดยเลือกวิธีสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและความสนใจของนักเรียน ส่วนเรื่องเทคนิคการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการใช้เทคนิคการสอนทุกลักษณะผสมผสานกัน ได้แก่ การใช้เกม การแบ่งกลุ่ม การแข่งขัน การใช้ท่าตามและการใช้เพลง โดยเลือกเทคนิคการสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรม

สำหรับปัญหาในการใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน พบว่าครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์และความชำนาญในเรื่องดังกล่าว ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ประสบปัญหาในเรื่อง นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่างกันทำให้ต้องใช้เวลาสอนมากกว่าที่กำหนด

2.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ โดยการแบ่งกลุ่มนักเรียน ปฏิบัติการทดลองที่ง่าย ไม่ซับซ้อน ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม และสำรวจสิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในโรงเรียน

ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี สอนแบบถาม-ตอบ ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาในบทเรียน และให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การปฏิบัติ โดยการแบ่งกลุ่มนักเรียน ปฏิบัติการทดลองในชั้นเรียนและกลางสนาม มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ช่วยกันค้นคว้าและศึกษางานที่ครูผู้สอนมอบหมายในห้องสมุด ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด แล้วรายงานหน้าชั้นเรียน หลังจากนั้นมีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่าง ครูผู้สอนและนักเรียน ในขณะที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ โดยการให้นักเรียนแบ่งกลุ่มปฏิบัติการทดลองในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ มีการอภิปราย และสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดแล้วรายงานหน้าชั้นเรียน มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ตลอดจนการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด

สำหรับปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-3 ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์ความชำนาญและนักเรียนให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมที่ครูผู้สอนจัด ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4-6 ประสบปัญหาในเรื่อง นักเรียนมีจำนวนมาก การแบ่งกลุ่มไม่ค่อยสะดวก ทำให้การจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นไปได้ด้วยความยากลำบากและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่างต้องใช้เวลาทำให้สอนไม่ทันในชั่วโมงเรียน

2.2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมที่จัดได้แก่ การจัดกิจกรรมสัปดาห์วิทยาศาสตร์ การจัดทัศนศึกษา การจัดนิทรรศการและป้ายนิเทศ เหตุการณ์และวันสำคัญต่างๆ ในการจัดกิจกรรมดังกล่าวมีวิธีการดังนี้ คือ มีการประชุมครูผู้สอนในสายชั้น แล้วจัดกิจกรรมหลักสูตรและมีการประเมินกิจกรรมที่จัด โดยคณะกรรมการกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ได้รับมอบหมาย

ในเรื่องปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะครูผู้สอนมีความพร้อมและร่วมมือในการจัด โรงเรียนให้การสนับสนุน และนักเรียนมีความสนใจในการร่วมกิจกรรม ตลอดจนผู้ปกครองให้ความร่วมมือและสนับสนุน

2.2.4 การสอนซ่อมเสริม

สำหรับการสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นไม่มีการสอนซ่อมเสริม เพราะสอนซ่อมเสริมเฉพาะกลุ่มทักษะ คือ ภาษาไทย และคณิตศาสตร์

2.3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนโรงเรียนใจประหยัดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการวัดและประเมินผล 3 ระยะ ได้แก่ การวัดและประเมินผลก่อนเรียน การวัดและประเมินผลระหว่างเรียนและการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน โดยการวัดและประเมินผลก่อนเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานและความพร้อมด้านต่างๆ ของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การตอบคำถาม การสังเกตและการทดสอบ ซึ่งผลการวัดและประเมินผลที่ได้จะนำไปใช้วางแผนในการจัดการเรียนการสอน ส่วนการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบความก้าวหน้าของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การทดสอบ การสังเกตและการตรวจผลงาน ซึ่งผลที่ได้จะนำไปใช้ปรับปรุงการเรียน การสอนสำหรับการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินการสอบผ่านเกณฑ์ของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การทดสอบ การตรวจผลงานและการสังเกต ซึ่งผลจะนำไปใช้ตัดสินผลการเรียนและรายงานให้ผู้ปกครองทราบ

ในเรื่องปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และ 5-6 ไม่ประสบปัญหา เพราะครูผู้สอนตนเอง ออกข้อสอบเอง จึงมีความพร้อมในเรื่องดังกล่าว โรงเรียนร่วมมือในการจัดพิมพ์แบบทดสอบต่างๆ ตามที่โครงการและนักเรียนสามารถทำแบบทดสอบกลุ่มประสบการณ์นี้ได้ เพราะเนื้อหาไม่ยาก ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประสบปัญหาในเรื่อง นักเรียนอ่านข้อความในแบบทดสอบไม่รอบคอบ ทำให้ได้ทำผิดและได้คะแนนไม่ดีเท่าที่ควร

8. สภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การสอนของครูผู้สอน : โรงเรียนจิตมัยย์สถ์

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนจิตมัยย์สถ์ ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ะดับชั้นละ 1 คน ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ได้สัมภาษณ์ทุกคน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 7 คน ปรากฏผลดังนี้

3.1 การวางแผนการสอน

3.1.1 การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน

ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ด้านที่มีการศึกษา คือ จำนวนอุปกรณ์และสื่อต่างๆ โดยสำรวจข้อมูล จากห้องศูนย์สื่อและห้องสมุด การจัดการระบบการเรียนการสอน โดยศึกษาเนื้อหาที่สอน ความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยการสำรวจ จำนวนนักเรียน โดยศึกษาสถิติเก่าเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนจากปีที่ผ่านมา ผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ได้แก่ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและครูผู้สอน โดยผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการจัดหาอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นผู้สำรวจความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ สำรวจความต้องการของครูผู้สอน ในเรื่องสื่อและอุปกรณ์ต่างๆ ส่วนครูผู้สอน เป็นผู้สำรวจข้อมูลอุปกรณ์และสื่อต่างๆ จากห้องศูนย์สื่อและห้องสมุด ศึกษาเนื้อหาที่สอนรวมทั้งศึกษาข้อมูลสถิติเก่าเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนจากปีที่ผ่านมาเพื่อวางแผนจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและจำนวนนักเรียน

สำหรับปัญหาการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้น ประสบปัญหาในเรื่อง สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ และครูผู้สอนขาดความชำนาญเนื่องจากไม่ได้จบทางด้านการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตโดยตรง

3.1.2 การจัดทำแผนการสอน

สำหรับการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดทำแผนการสอนเอง วิธีการจัดทำแผนการสอนคือ ครูผู้สอนศึกษาหลักสูตร คู่มือครู แผนการสอนของกลุ่มโรงเรียนในสังกัด และแผนการสอนของสำนักพิมพ์เอกชนต่างๆ แล้วนำโครงสร้างเนื้อหาจากเอกสารดังกล่าวมากำหนดหัวข้อ เนื้อหาหลักและเนื้อหาย่อยให้สัมพันธ์กับระยะเวลาที่กำหนดจะสอนในแต่ละสัปดาห์ แล้วนำมาเฉลี่ยเป็นรายชั่วโมง ระยะเวลาในการจัดทำแผนการสอน คือ ว่างในช่วงวันหยุด ช่วงก่อนและหลังสอน ในการจัดทำแผนการสอนนั้น ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เช่น เนื้อหาเรื่อง “ท้องถิ่นชนบท” ปรับโดยเพิ่มเนื้อหาเรื่อง กรุงเทพมหานครให้มากขึ้นและเน้นอาชีพที่พบเห็นในชุมชนที่โรงเรียน ตั้งอยู่ เช่น อาชีพอุตสาหกรรม อาชีพค้าขาย ส่วนกิจกรรมที่มีการปรับให้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ การพานักเรียนไปทัศนศึกษาสถานที่สำคัญในกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาเอกสารในการจัดทำแผนการสอน พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร แผนการสอนประกอบด้วย ตารางสำคัญ จุดประสงค์ การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ ทักษะกระบวนการ กิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ การวัดผลและประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะและข้อเสนอแนะของหัวหน้า สถานศึกษาหรือที่ได้รับมอบหมาย รูปแบบแผนการสอนเป็นแบบเรียงหัวข้อ

ส่วนปัญหาในการจัดแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์และความชำนาญในการจัดทำแผนการสอน ตลอดจนมีการปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาดอย่างสม่ำเสมอ

3.1.3 การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ไม่มีการจัดทำเพราะใช้สื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนและไม่มีเวลาในการจัดทำ ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 มีการจัดทำ ซึ่งได้แก่ ใบงาน บัตรทดลอง แผนภูมิ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์ เช่น ก้อนตลับลาย ก้อนรูเข็ม วิธีการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 มี 2 ลักษณะ ได้แก่ ครูผู้สอนจัดทำคนเดียวโดย ครูผู้สอนเบิกอุปกรณ์จากทางโรงเรียน แล้วจัดทำในช่วงว่าง และครูผู้สอน

จัดทำร่วมกันในสายชั้น โดยนัดประชุมครูผู้สอนจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนร่วมกันตามความถนัดและความสนใจเบิกอุปกรณ์จากทางโรงเรียนหลังจากนั้นครูผู้สอนในสายชั้นจะผลิตเปลี่ยนกันใช้วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่จัดทำขึ้น ไม่มีการจัดทำจากวัสดุเหลือใช้และหาได้ง่ายในท้องถิ่น

ส่วนปัญหาในการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 ประสบปัญหาในเรื่อง งบประมาณไม่เพียงพอ เวลาในการจัดทำไม่เพียงพอ ขาดแหล่งความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ เกี่ยวกับการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนสื่อการเรียนการสอนบางอย่างที่จัดทำ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

3.2 การจัดการเรียนการสอน

3.2.1 วิธีสอนและเทคนิคการสอน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนของโรงเรียนจิมมัยยัตต์เกี่ยวกับการใช้วิธีสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีวิธีการสอนทั้ง 3 ลักษณะ ได้แก่ ใช้วิธีการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Centred Method) ใช้วิธีการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centred Method) และใช้วิธีการสอนที่ยึดความร่วมมือของกลุ่ม (Cooperative Group Method) โดยเลือกวิธีสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและความสนใจของนักเรียน ส่วนเรื่องเทคนิคการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการใช้เทคนิคการสอนทุกลักษณะผสมผสานกัน ได้แก่ การใช้เกม การแบ่งกลุ่ม การแข่งขัน การใช้คำถามและการใช้เพลง โดยเลือกเทคนิคการสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรม

สำหรับปัญหาในการใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะครูผู้สอนมีประสบการณ์และความชำนาญในเรื่องดังกล่าว และนักเรียนมีความพร้อม ตั้งใจร่วมกิจกรรมและมีความสนุกสนานในการเรียน

3.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในชั้นเรียน โดยการแบ่งกลุ่มนักเรียน ปฏิบัติการทดลองที่ง่าย ไม่ซับซ้อนและสำรวจสิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในโรงเรียน ส่วนกิจกรรมการเรียน

การสอนภาคทฤษฎี สอนแบบถาม-ตอบ ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาในบทเรียน ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด และวาดภาพ ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยการให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ปฏิบัติการทดลอง อภิปราย และสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ใช้บัตรงาน ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด แล้วรายงานหน้าชั้นเรียน มีการอภิปราย และสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน สอนแบบถาม-ตอบ ในขณะที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5-6 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยการให้นักเรียนแบ่งกลุ่มปฏิบัติการทดลองมีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียนใช้บัตรงาน ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด แล้วรายงานหน้าชั้นเรียน มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนนักเรียน ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ให้นักเรียนอ่านเอกสารประกอบการเรียน และศึกษาทำความเข้าใจ

สำหรับปัญหาในเรื่องนี้ พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 และ 6 ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์ความชำนาญและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 และ 6 ประสบปัญหาในเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่างต้องใช้เวลามาก ทำให้สอนไม่ทันในชั่วโมงเรียน

3.2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งกิจกรรมที่จัด ได้แก่ การจัดกิจกรรมสัปดาห์วิทยาศาสตร์ การประกวดและแข่งขันตามเหตุการณ์และวันสำคัญต่างๆ การจัดทัศนศึกษา การจัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศ เหตุการณ์และวันสำคัญต่างๆ ในการจัดกิจกรรมดังกล่าว มีวิธีการดังนี้ ประชุมครูผู้สอน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร วางแผนดำเนินการในรูปโครงการเสนอผู้บริหารโรงเรียน จากนั้นครูผู้สอนเตรียมความพร้อมให้นักเรียนโดยการให้ความรู้และรายละเอียดต่างๆ ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัด

ในเรื่องปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะได้รับความร่วมมือของครูผู้สอนและนักเรียนให้ความสนใจที่จะร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่จัด

3.2.4 การสอนซ่อมเสริม

สำหรับการสอนซ่อมเสริม พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้นไม่มีการสอนซ่อมเสริม เพราะครูผู้สอนจะสอนซ่อมเสริมเฉพาะกลุ่มทักษะคือ ภาษาไทยและคณิตศาสตร์

3.3 การวัดและประเมินผลการเรียน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนของโรงเรียนจิตมัยย์สัด เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการวัดและประเมินผลการเรียน 3 ระยะ ได้แก่ การวัดและประเมินผลก่อนเรียน การวัดและประเมินผลระหว่างเรียนและการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน โดย การวัดและประเมินผลก่อนเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานและความพร้อมด้านต่างๆ ของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การตอบคำถาม การทดสอบและการสัมภาษณ์ ซึ่ง ผลการวัดและประเมินผลจะนำไปใช้ ในการวางแผนในการจัดการศึกษา ส่วนการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบความก้าวหน้าของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผลได้แก่ การสังเกต การตรวจผลงาน การตอบคำถามและการทดสอบ ผลที่ได้จะนำไปใช้ในการปรับปรุง การเรียนการสอน สำหรับการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินการสอบผ่านเกณฑ์ของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การทดสอบ การตรวจผลงานและการสังเกต ซึ่งผลที่ได้จะนำไปใช้ในการตัดสินผลการเรียนและรายงานให้ผู้ปกครองทราบ

ในเรื่องปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ไม่ประสบปัญหา เพราะมีการวัดและประเมินผลทุกระยะ ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น และสนใจเรียนมากขึ้น ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ประสบปัญหาในเรื่อง ครูผู้สอน ออกข้อสอบได้ไม่ครอบคลุมเนื้อหาเพราะเนื้อหากว้างและนักเรียนอ่านข้อความในแบบทดสอบไม่รอบคอบ ทำให้ทำผิดและได้คะแนนไม่ดีเท่าที่ควร

4. สภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การสอนของครูผู้สอน : โรงเรียนเคร่งครัดธรรม

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนเคร่งครัดธรรม ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ระดับชั้นละ 1 คน ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้สัมภาษณ์ทุกคน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 6 คน ปรากฏผลดังนี้

4.1 การวางแผนการสอน

4.1.1 การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน

ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ด้านที่มีการศึกษาความพร้อม คือ จำนวนอุปกรณ์และสื่อ โดยสำรวจข้อมูล จากห้องศูนย์สื่อ จำนวนนักเรียน โดยศึกษาสถิติเก่าเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนจากปีที่ผ่านมา ความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยวิธีสำรวจ ปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน โดยวิธีการประชุมและการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยศึกษาเนื้อหาที่สอน ผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์และครูผู้สอน โดยผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวก ในการจัดหาอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ตลอดจนมีการจัดประชุมครูผู้สอนเพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นผู้สำรวจความต้องการของครูผู้สอนในเรื่องอุปกรณ์และสื่อต่างๆ สำรวจความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ส่วนครูผู้สอน เป็นผู้ศึกษาเนื้อหาที่สอน เป็นผู้สำรวจจำนวนสื่อและอุปกรณ์จากห้องศูนย์สื่อและห้องสมุด ศึกษาสถิติเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนจากปีที่ผ่านมา

จากการศึกษาเอกสารในเรื่องนี้ของโรงเรียนเคร่งครัดธรรม พบว่า โรงเรียนมีการวางแผนในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียนโดยจัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติงานประจำปี2540 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ ได้แก่ คณะกรรมการกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตประกอบด้วย ครูหัวหน้าสายชั้นและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ที่ได้รับแต่งตั้งโครงการดังกล่าว คือ โครงการการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยเน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ครูผู้สอน นำความรู้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้งบประมาณจากงบสนับสนุนของโรงเรียนชั้นตอนการดำเนินงาน มีดังนี้ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน ดำเนินงานตามโครงการ ประเมินผลโครงการ สรุปและรายงาน

สำหรับปัญหาในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ประสบปัญหาในเรื่อง งบประมาณไม่เพียงพอในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียนเพื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ

4.1.2 การจัดทำแผนการสอน

สำหรับการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดทำแผนการสอนเอง วิธีการจัดทำแผนการสอน คือ ครูผู้สอนศึกษาหลักสูตร คู่มือครูและแผนการสอนของกลุ่มโรงเรียนในสังกัด แล้วนำโครงสร้างเนื้อหาจากเอกสารดังกล่าวมากำหนดหัวข้อ เนื้อหาหลัก และเนื้อหาย่อยให้สัมพันธ์กันระยะเวลาที่กำหนดจะสอนในแต่ละสัปดาห์ แล้วนำมาเฉลี่ยเป็นรายชั่วโมง ช่วงเวลาในการจัดทำแผนการสอน คือ เวลาว่างในช่วงวันหยุด ช่วงก่อนและหลังสอน ในการจัดทำแผนการสอนนั้น ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไม่มีการปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นเพราะครูผู้สอนมีความเห็นว่าโรงเรียนในกรุงเทพมหานครไม่จำเป็นต้องมีการปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และ 5-6 มีการปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เช่น เนื้อหาเรื่อง “ท้องถิ่นชนบท” ปรับโดยเพิ่มเนื้อหาเรื่อง กรุงเทพมหานครให้มากขึ้นและเน้นอาชีพที่พบเห็นในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เช่น อาชีพอุตสาหกรรม อาชีพค้าขาย ส่วนกิจกรรมที่มีการปรับให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ การพานักเรียนไปทัศนศึกษาบริเวณชุมชนรอบโรงเรียน เพื่อให้ศึกษาอาชีพในชุมชนและการพานักเรียนไปร่วมกิจกรรมที่วัด

จากการศึกษาเอกสารในการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร แผนการสอนประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา ทักษะกระบวนการ การประเมินผล ปัญหาและข้อเสนอแนะ รูปแบบแผนการสอนเป็นแบบเรียงหัวข้อ

ส่วนปัญหาในการจัดแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหาเนื่องจากมีประสบการณ์และความชำนาญ ตลอดจนมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างสม่ำเสมอ

4.1.3 การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดทำ ซึ่งได้แก่ แผนภาพ บัตรคำ แผนภูมิ รูปภาพสำหรับเล่นเกม และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์ เช่น ก้อนรูเข็ม ก้อนสติบถาย วิธีการจัดทำมี 2 ลักษณะได้แก่ ครูผู้สอนจัดทำคนเดียวโดยครูผู้สอนเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ เองหรือเบิกรูปจากทางโรงเรียนแล้วจัดทำในช่วงว่างและครูผู้สอนจัดทำร่วมกันในสายชั้น โดยนัดประชุมครูผู้สอนจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนร่วมกันตามความถนัดและความสนใจ เบิกรูปจากทางโรงเรียน หลังจากนั้นครูผู้สอนในสายชั้นจะผลัดเปลี่ยนกันใช้วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่จัดทำขึ้น ไม่มีการจัดทำจากวัสดุเหลือใช้และหาได้ง่ายในห้องเรียน

ส่วนปัญหาในการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ประสบปัญหาในเรื่อง งบประมาณไม่เพียงพอ เวลาในการจัดทำไม่เพียงพอ และการจัดทำสื่อร่วมกันมักเกิดปัญหาความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

4.2 การจัดการเรียนการสอน

4.2.1 วิธีสอนและเทคนิคการสอน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนของโรงเรียนเคร่งครัดธรรม เกี่ยวกับการใช้วิธีการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตพบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีวิธีการสอนทั้ง 3 ลักษณะได้แก่ ใช้วิธีการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Centred Method) ใช้วิธีการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centred Method) และใช้วิธีการสอนที่ยึดความร่วมมือของกลุ่ม (Cooperative Group Method) โดยเลือกวิธีสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและความสนใจของนักเรียน ส่วนเรื่องเทคนิคการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการใช้เทคนิคการสอนทุกลักษณะผสมผสานกัน ได้แก่ การใช้เกม การแบ่งกลุ่ม การแข่งขัน การใช้คำถามและการใช้เพลงโดยเลือกเทคนิคการสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรม

สำหรับปัญหาในการใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์และความชำนาญในเรื่องดังกล่าว ตลอดจนมีการใช้หลักจิตวิทยาในการเรียนการสอน ปรับเปลี่ยนวิธีสอนและเทคนิคการสอนให้นักเรียนสนใจเรียนยิ่งขึ้น

4.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในชั้นเรียนโดยการให้นักเรียนปฏิบัติการทดลองที่ง่าย และไม่ซับซ้อน ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี โดยสอนบรรยายเนื้อหา สอนแบบถาม-ตอบ ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและวาดภาพ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่3-4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์โดยการแบ่งกลุ่มนักเรียน ปฏิบัติการทดลอง มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี โดยสอนแบบบรรยายเนื้อหา ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดแล้วรายงานหน้าชั้นเรียน อภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ตลอดจนมีการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ในขณะที่ครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่5-6 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยการให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ปฏิบัติการทดลองอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ให้นักเรียนอ่านและสรุปเนื้อหาจากบทเรียนและให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด

สำหรับปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์ความชำนาญ ตลอดจนมีการใช้หลักจิตวิทยา ในการเรียนการสอน ปรับเปลี่ยนวิธีสอนและเทคนิคการสอนให้นักเรียนสนใจเรียนยิ่งขึ้น

4.2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมที่จัด ได้แก่ การจัดนิทรรศการป้ายนิเทศเหตุการณ์และวันสำคัญต่างๆ การจัดทัศนศึกษา การจัดกิจกรรมสัปดาห์วิทยาศาสตร์ การจัดชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการจัดกิจกรรมดังกล่าวมีวิธีการดังนี้ ประชุมครูผู้สอนเป็นสายชั้นวางแผนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ โดยปรึกษาและขอคำแนะนำจากผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการแล้วนำเสนอผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความเห็นชอบ

ในเรื่องปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะครูผู้สอนมีการวางแผน มีความพร้อมและร่วมมือกันเป็นอย่างดี ตลอดจน นักเรียนมีความสนใจในการร่วมกิจกรรมต่างๆ

4.2.4 การสอนซ่อมเสริม

สำหรับการสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นไม่มีการสอนซ่อมเสริม เพราะครูผู้สอนจะสอนซ่อมเสริมเฉพาะกลุ่มทักษะ คือ ภาษาไทย และคณิตศาสตร์

4.3 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนโรงเรียนเคร่งครัดธรรม เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการวัดและประเมินผล 3 ระยะ ได้แก่ การวัดและประเมินผลก่อนเรียน การวัดและประเมินผลระหว่างเรียน และการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน โดยการวัดและประเมินผลก่อนเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานและความพร้อมด้านต่างๆ ของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การสังเกตและการทดสอบ ซึ่งผลการวัดและประเมินผลที่ได้จะนำไปใช้วางแผนในการจัดการเรียนการสอน ส่วนการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบความก้าวหน้าของนักเรียน วิธีการและการประเมินผล ได้แก่ การทำแบบฝึกหัด การร่วมกิจกรรม การทดสอบ การสังเกตและการตรวจผลงาน ซึ่งผลที่ได้จะนำไปใช้ปรับปรุงการเรียน การสอนสำหรับการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินการสอบผ่านเกณฑ์ของนักเรียน วิธีการวัด ได้แก่ การทดสอบ การตรวจผลงานและการสังเกต ซึ่งผลจะนำไปใช้ตัดสินผลการเรียนและรายงานให้ผู้ปกครองทราบ

ในเรื่องปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 3 ไม่ประสบปัญหา เพราะนักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจและความร่วมมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นอย่างดี ประกอบกับผู้ปกครองมีส่วนช่วยกวดขันนักเรียนให้มีความรับผิดชอบในการเรียนมากขึ้น ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2,4 และ 5-6 ประสบปัญหาในเรื่อง ครูผู้สอนออกข้อสอบไม่ครอบคลุมเนื้อหาเพราะเนื้อหากว้างและนักเรียนอ่านข้อความในแบบทดสอบไม่รอบคอบ ทำให้ทำผิดและได้คะแนนไม่ดีเท่าที่ควร

5. สภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การสอนของครูผู้สอน : โรงเรียนเลิศล้ำโมตรี

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนเลิศล้ำโมตรี ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ระดับชั้นละ 1 คน ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ให้สัมภาษณ์ทุกคน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 8 คน ปรากฏผลดังนี้

5.1 การวางแผนการสอน

5.1.1 การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน

ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ด้านที่มีการศึกษา คือ จำนวนอุปกรณ์และสื่อต่างๆ โดยสำรวจข้อมูลจากห้องศูนย์สื่อและห้องสมุด การจัดการกระบวนการเรียนการสอน โดยศึกษาเนื้อหาที่สอนความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยวิธีสำรวจและความร่วมมือของผู้ปกครองในการเอาใจใส่บุตรหลาน โดยการสอบถามนักเรียน ผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและครูผู้สอน โดยผู้บริหารเป็นผู้ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการจัดหาอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นผู้สำรวจความต้องการของครูผู้สอนในเรื่องอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ส่วนครูผู้สอนเป็นผู้สำรวจข้อมูลจำนวนอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ศึกษาเนื้อหาเพื่อวางแผนจัดการกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับความเอาใจใส่ของผู้ปกครองเพื่อจะได้ทราบว่า ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการเอาใจใส่บุตรหลานเพียงใด

จากการศึกษาเอกสารในเรื่องนี้ของโรงเรียนเลิศล้ำโมตรี พบว่า โรงเรียนมีการวางแผนในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน โดยจัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติงานประจำปี 2540 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โครงการดังกล่าว คือ โครงการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เพื่อให้การเรียนการสอนพัฒนาและมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของโรงเรียนและเพื่อให้ครูมีเอกสารใน

การสอน และประเมินผลตามสภาพที่เป็นจริง ขั้นตอนการดำเนินงานมีดังนี้ ประชุมวางแผน เสนอ ขออนุมัติโครงการ ปฏิบัติงานตามแผน นิเทศ ติดตาม กำกับ ประเมินผล รายงาน

สำหรับปัญหาในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ประสบปัญหาในเรื่อง สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ

5.1.2 การจัดทำแผนการสอน

สำหรับการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการจัดทำแผนการสอนเอง วิธีการจัดทำแผนการสอน คือ ครูผู้สอนศึกษาหลักสูตร คู่มือครูและแผนการสอนของกลุ่มโรงเรียนในสังกัด แล้วนำโครงสร้างเนื้อหาวิชาจากเอกสารดังกล่าวมากำหนดหัวข้อ เนื้อหาหลักและเนื้อหาย่อยให้สัมพันธ์กันระยะเวลาที่กำหนดจะสอนในแต่ละสัปดาห์ แล้วนำมาเฉลี่ยเป็นรายชั่วโมง ช่วงเวลาในการจัดทำแผนการสอน คือ เวลาว่างในช่วงวันหยุด ช่วงก่อนแต่หลังสอน ในการจัดทำแผนการสนอนนั้น ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เช่น เนื้อหาเรื่อง “ท้องถิ่นชนบท” ปรับโดยเพิ่มเนื้อหาเรื่อง กรุงเทพมหานครให้มากขึ้นและเน้นอาชีพที่พบเห็นในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เช่น อาชีพอุตสาหกรรม อาชีพค้าขาย และครูผู้สอนทุกระดับชั้นไม่มีการปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

จากการศึกษาเอกสารในการจัดทำแผนการสอน พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร แผนการสอนประกอบด้วย สารสำคัญ จุดประสงค์ การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล บันทึกหลังสอนและความเห็นของผู้บริหาร

ส่วนปัญหาในการจัดทำแผนการสอนพบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้นไม่ประสบปัญหา เพราะมีความพร้อม ประสบการณ์และความชำนาญตลอดจนมีแนวทางในการจัดทำแผนการสอนแล้ว

5.1.3 การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดทำ ซึ่งได้แก่ แผนภูมิ แผนภาพ เอกสารประกอบการเรียน บัตรคำ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์ เช่น กิ่งองสลับลาย และกิ่งองรุเข็ม วิธีการจัดทำมี

2 ลักษณะ ได้แก่ ครูผู้สอนจัดทำคนเดียว โดยครูผู้สอนเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ เอง แล้วจัดทำหรือเบิกอุปกรณ์จากทางโรงเรียน แล้วจัดทำในช่วงว่างหรือซื้อสื่อการเรียนการสอนสำเร็จรูปมาดัดแปลงให้ใช้ได้เหมาะสมและครูผู้สอนจัดทำร่วมกับนักเรียน โดยครูผู้สอนนำอุปกรณ์ต่างๆ มาหรือให้นักเรียนนำอุปกรณ์ต่างๆ มาแล้วมีการวางแผนในการจัดทำร่วมกับนักเรียน ไม่มีการจัดทำจากวัสดุเหลือใช้และหาได้ง่ายในห้องเรียน

ส่วนปัญหาในการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ประสบปัญหาในเรื่อง เวลาในการจัดทำไม่เพียงพอและสื่อที่จัดทำไม่มีความคงทนถาวร

5.2 การจัดการเรียนการสอน

5.2.1 วิธีสอนและเทคนิคการสอน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนของโรงเรียนเลิศล้ำโมตรี เกี่ยวกับการใช้วิธีการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีวิธีการสอนทั้ง 3 ลักษณะ ได้แก่ ใช้วิธีการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Centred Method) ใช้วิธีการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centred Method) และใช้วิธีการสอนที่ยึดความร่วมมือของกลุ่ม (Cooperative Group Method) โดยเลือกวิธีสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและสภาพความพร้อมของนักเรียน ส่วนเรื่องเทคนิคการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการใช้เทคนิคการสอนทุกลักษณะผสมผสานกัน ได้แก่ การใช้เกม การแบ่งกลุ่ม การแข่งขัน การใช้คำถามและการใช้เพลงโดยเลือกเทคนิคการสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรม

สำหรับปัญหาในการใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์และความชำนาญในเรื่องดังกล่าว ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 และ 5-6 ประสบปัญหาในเรื่อง นักเรียนมีจำนวนมาก การแบ่งกลุ่มปฏิบัติงานไม่สะดวกและครูผู้สอนควบคุมชั้นเรียนไม่ได้ดีเท่าที่ควร นักเรียนขาดระเบียบวินัยและไม่ค่อยตั้งใจเรียน

5.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ในชั้นเรียนโดยการแบ่งกลุ่มนักเรียน ปฏิบัติการทดลองที่ง่ายและไม่ซับซ้อน บางการทดลองปฏิบัติเป็นรายบุคคล ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี โดยสอนแบบบรรยายเนื้อหาและให้นักเรียนจดเนื้อหาที่เรียนลงสมุด ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและวาดภาพ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ปฏิบัติการทดลองอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดแล้วทำรายงานและให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ในขณะที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยการให้นักเรียนปฏิบัติการทดลอง มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด แล้วรายงานหน้าชั้น มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน

สำหรับปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่าครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-5 ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์ความชำนาญ และเนื้อหาที่สอนไม่ยากเกินความสามารถของนักเรียนที่จะเรียนรู้ได้ ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 6 ประสบปัญหาในเรื่อง นักเรียนมีจำนวนมาก การแบ่งกลุ่มไม่ค่อยสะดวก ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปด้วยความยากลำบาก มีหนังสือ อุปกรณ์และสื่อมีให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าไม่ทั่วถึง

5.2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมที่จัด ได้แก่ การจัดนิทรรศการและป้ายนิเทศเหตุการณ์และวันสำคัญต่างๆ การจัดทัศนศึกษา การจัดกิจกรรมสัปดาห์วิทยาศาสตร์ การเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ การจัดชุมนุมกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในการจัดกิจกรรมดังกล่าวมีวิธีการดังนี้ ประชุมครูผู้สอนเป็นสายชั้น แล้วเสนอโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยปรึกษาและขอคำแนะนำจากผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ แล้วนำเสนอผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอความเห็นชอบ

ในเรื่องปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะครูผู้สอนมีการวางแผนและร่วมมือกันจัดกิจกรรมต่างๆ ด้วยดี

5.2.4 การสอนซ่อมเสริม

สำหรับการสอนซ่อมเสริมพบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการสอนซ่อมเสริม ลักษณะของการสอนซ่อมเสริม คือ สอนเสริมนักเรียนที่มีผลการเรียนดีและสอนซ่อมนักเรียนที่เรียนอ่อน วิธีการสอนซ่อมเสริม คือ โดยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด และทำแบบทดสอบเก่า ช่วงเวลาที่ใช้ในการสอน คือ หลังเลิกเรียน

ส่วนปัญหาในการสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 4 ไม่ประสบปัญหา เพราะนักเรียนตั้งใจเรียนดี ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,3 และ 5-6 ประสบปัญหาในเรื่อง เวลาในการสอนซ่อมเสริมมีจำกัดและนักเรียนบางคนไม่สนใจเรียนซ่อมเสริม

5.3 การวัดและประเมินผลการเรียน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนโรงเรียนเลิศล้ำโมดรี เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการวัดและประเมินผล 3 ระยะ ได้แก่ การวัดและประเมินผลก่อนเรียน การวัดและประเมินผลระหว่างเรียนและการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน โดย การวัดและประเมินผลก่อนเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานและความพร้อมด้านต่างๆ ของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การสังเกต การสอบถามและการทดสอบ ผลที่ได้จะนำไปใช้วางแผนในการจัดการเรียนการสอน ส่วนการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบความก้าวหน้าของนักเรียน วิธีการและการประเมินผล ได้แก่ การตอบคำถาม การตรวจผลงาน และการใช้แฟ้มสะสมงาน ซึ่งผลที่ได้จะนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนและการสอนซ่อมเสริม สำหรับการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินการสอบผ่านเกณฑ์ของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การทดสอบ การตรวจผลงาน การสังเกตและการใช้แฟ้มสะสมงาน ซึ่งผลจะนำไปใช้ในการตัดสินผลการเรียน รายงานให้ผู้ปกครองทราบและจัดการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่สอบไม่ผ่านหรือมีผลสัมฤทธิ์ไม่ดีในภาคเรียนต่อไป

ในเรื่องปัญหาการวัดและประเมินผล การเรียน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์และความพร้อมในเรื่องนี้ ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 1-3 และ 5-6 ประสบปัญหาในเรื่อง ครูผู้สอนออกข้อสอบไม่ครอบคลุมเนื้อหา เพราะเนื้อหา
กว้าง นักเรียนอ่านข้อความในแบบทดสอบไม่รอบคอบ ทำให้ทำผิดและได้คะแนนไม่เท่าที่ควร
นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมือและไม่ตั้งใจในการทดสอบภาคปฏิบัติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. สภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การสอนของครูผู้สอน : โรงเรียนปิยะศรีวาทา

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนปิยะศรีวาทา ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ระดับชั้นละ 1 คน ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้สัมภาษณ์ทุกคน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 6 คน ปรากฏผลดังนี้

6.1 การวางแผนการสอน

6.1.1 การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน

ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ด้านที่มีการศึกษาความพร้อม คือ จำนวนอุปกรณ์และสื่อต่างๆ โดยสำรวจข้อมูล จากห้องศูนย์สื่อและห้องสมุด การศึกษาความพร้อมของนักเรียน โดยการทดสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน โดยศึกษาสถิติเก่าเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนจากปีที่ผ่านมา ความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ วิธีการศึกษาความพร้อมของโรงเรียนโดยการสำรวจผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและครูผู้สอน โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการจัดหาอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตร่วมกับครูผู้สอน สร้างแบบทดสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน ส่วนครูผู้สอนศึกษาสถิติเก่าเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนจากปีที่ผ่านมา เพื่อวางแผนจัดการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนและเป็นผู้สำรวจอุปกรณ์และสื่อต่างๆ สำรวจความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนสร้างและดำเนินการทดสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนร่วมกับครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

จากการศึกษาเอกสารในเรื่องนี้ของโรงเรียนปิยะศรีวาทา พบว่า โรงเรียนมีการวางแผนในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน โดยจัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติงานประจำปี 2540 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โครงการดังกล่าว คือโครงการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เพื่อให้ครูผู้สอนได้รับความรู้ด้านการเรียนการสอนเพิ่มขึ้นและจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสูงขึ้น ขั้นตอนการดำเนินงานมีดังนี้ เสนอขออนุมัติ

โครงการ แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบกิจกรรมต่างๆ เสนอบประมาณแต่ละกิจกรรมประสานงาน ติดตามดำเนินงานและประเมินผล

สำหรับปัญหาในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ประสบปัญหาในเรื่อง สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอและงบประมาณไม่เพียงพอในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน

6.1.2 การจัดทำแผนการสอน

สำหรับการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการจัดทำแผนการสอนเอง วิธีการจัดทำแผนการสอน คือ ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู และแผนการสอนของกลุ่มโรงเรียนในสังกัด แล้วนำโครงสร้างเนื้อหาวิชาจากเอกสารดังกล่าวมากำหนดหัวข้อ เนื้อหาหลักและเนื้อหาย่อย ให้สัมพันธ์กันระยะเวลาที่กำหนดจะสอนในแต่ละสัปดาห์แล้วนำมาเฉลี่ยเป็นรายชั่วโมง ช่วงเวลาในการจัดทำแผนการสอน คือ เวลาว่างในช่วงวันหยุด ช่วงก่อนและหลังสอน ในการจัดทำแผนการสอน ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เช่น เนื้อหาเรื่อง “ท้องถิ่นชนบท” ปรับโดยเพิ่มเนื้อหาเรื่อง กรุงเทพมหานครให้มากขึ้นและเน้นอาชีพที่พบเห็นในชุมชนที่โรงเรียน ตั้งอยู่ เช่น อาชีพอุตสาหกรรม อาชีพค้าขาย ส่วนกิจกรรมที่มีการปรับให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ การพานักเรียนไปทัศนศึกษาบริเวณชุมชนรอบโรงเรียน เพื่อให้ศึกษาอาชีพในชุมชน

จากการศึกษาเอกสารในการจัดทำแผนการสอน พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร แผนการสอนประกอบด้วย ตารางสำคัญ จุดประสงค์ การเรียนรู้ กิจกรรม ทักษะกระบวนการ การประเมิน กิจกรรมเสนอแนะเพิ่มเติม ปัญหาและข้อเสนอแนะ รูปแบบแผนการสอนเป็นแบบเรียงหัวข้อ

ส่วนปัญหาในการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นไม่ประสบปัญหา เพราะความพร้อมประสบการณ์ และความชำนาญในการจัดทำแผนการสอน

6.1.3 การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดทำ ซึ่งได้แก่ แผนภูมิ แผนภาพ สมุดภาพ บัตรคำ เอกสารประกอบการเรียน และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์ วิธีการจัดทำมี 3 ลักษณะได้แก่ ครูผู้สอนจัดทำคน

เดียว โดยครูผู้สอนจะเตรียมอุปกรณ์ต่างๆเองแล้วจัดทำหรือเบิกอุปกรณ์จากทางโรงเรียนแล้วจัดทำในช่วงว่างหรือซื้อสื่อการเรียนการสอนสำเร็จรูปมาดัดแปลงให้ใช้ได้เหมาะสมและครูผู้สอนทำร่วมกันในสายชั้น โดยครูผู้สอนเบิกอุปกรณ์จากทางโรงเรียนหลังจากนั้นครูผู้สอนในสายชั้นจะผลิตเปลี่ยนกันใช้วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่จัดทำขึ้น นัดประชุมจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนร่วมกันตามความถนัดและความสนใจและครูผู้สอนจัดทำร่วมกับนักเรียน โดยให้นักเรียนนำอุปกรณ์มา แล้วมีการจัดทำร่วมกับนักเรียน ไม่มีการจัดทำจากวัสดุเหลือใช้และหาได้ง่ายในห้องถื่น

ส่วนปัญหาในการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์และความชำนาญในการจัดทำครูผู้สอนในสายชั้นให้ความร่วมมือดีและทางโรงเรียนให้การสนับสนุนมีงบประมาณในการจัดทำอย่างเพียงพอ

6.2 การจัดการเรียนการสอน

6.2.1 วิธีสอนและเทคนิคการสอน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนของโรงเรียนปิยะศรีวาทา เกี่ยวกับการใช้วิธีการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีวิธีการสอนทั้ง 3 ลักษณะ ได้แก่ ใช้วิธีการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Centred Method) ใช้วิธีการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centred Method) และใช้วิธีการสอนที่ยึดความร่วมมือของกลุ่ม (Cooperative Group Method) โดยเลือกวิธีสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและสภาพความพร้อมของนักเรียน ส่วนการใช้เทคนิคการสอนทุกลักษณะผสมผสานกัน ได้แก่ การใช้เกม การแบ่งกลุ่ม การแข่งขัน การใช้คำถามและการใช้เพลง โดยเลือกเทคนิคการสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรมและความสนใจของนักเรียน

สำหรับปัญหาในการใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะครูผู้สอนมีความพร้อม มีประสบการณ์และความชำนาญและนักเรียนมีความพร้อมและตั้งใจร่วมกิจกรรมดี

6.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ในชั้นเรียนโดยให้นักเรียนปฏิบัติการทดลองที่ง่ายและไม่ซับซ้อน ทั้งรายบุคคลและแบ่งกลุ่มตลอดจนพานักเรียน ไปทัศนศึกษาสิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในโรงเรียน ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีโดยสอนแบบบรรยายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและใช้ศูนย์การเรียน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในชั้นเรียนและห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ปฏิบัติการทดลองและใช้ใบตรางาน ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าจากทำแบบฝึกหัดและห้องสมุด ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่มและการสอนแบบบรรยายเนื้อหา ในขณะที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในชั้นเรียนและห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ปฏิบัติการทดลอง มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนภาคทฤษฎี ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด แล้วทำรายงาน ให้นักเรียนอ่านเอกสารประกอบการเรียนและศึกษาคความเข้าใจ

สำหรับปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 5 ไม่ประสบปัญหา เพราะนักเรียนให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมดี ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2, 4 และ 6 ประสบปัญหาในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่างต้องใช้เวลาทำ ทำให้อสอนไม่ทันในชั่วโมงเรียน และหนังสือ อุปกรณ์และสื่อ ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าไม่เพียงพอ

6.2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งกิจกรรมที่จัด ได้แก่ การจัดทัศนศึกษา การจัดนิทรรศการ และป้ายนิเทศเหตุการณ์และวันสำคัญต่างๆ การจัดกิจกรรมสัปดาห์วิทยาศาสตร์ การจัดชุมนุมกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในการจัดกิจกรรมดังกล่าวมีวิธีการดังนี้ ประชุมครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม แล้ววางแผนดำเนินการปฏิบัติงานจัดทำเป็นโครงการเสนอผู้บริหารโรงเรียน จากนั้นครูผู้สอนเตรียมความพร้อมให้นักเรียน โดยการให้ความรู้และรายละเอียดต่างๆ ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัด

ในเรื่องปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหาเพราะครูผู้สอนมีความพร้อมมีการวางแผนและร่วมมือกันเป็นอย่างดีผู้บริหารให้การสนับสนุนและนักเรียนสนใจร่วมกิจกรรมที่จัด

6.2.4 การสอนซ่อมเสริม

สำหรับการสอนซ่อมเสริม พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการสอนซ่อมเสริม ลักษณะของสอนซ่อมเสริม ได้แก่ สอนซ่อมเสริมเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อน วิธีการสอนซ่อมเสริม คือ อธิบายยกตัวอย่างให้นักเรียนเห็น ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเสริมบทเรียน ใช้ชุดการสอน วัสดุทัศน และบทเรียนสำเร็จรูปช่วงเวลาที่ใช้ในการสอน คือ ช่วงเช้าก่อนเข้าเรียนและพักกลางวัน

จากการศึกษาเอกสารในเรื่องนี้ พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการบันทึก การสอนซ่อมเสริมเป็นลายลักษณ์อักษร โดยบันทึกการสอนซ่อมเสริมประกอบด้วย ชื่อ-สกุล วัน เดือนปี เนื้อหา/จุดประสงค์ วิธีสอน/อุปกรณ์ และสรุปผล (ผ่าน/ไม่ผ่าน)

ส่วนปัญหาในการสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 5-6 ไม่ประสบปัญหา เพราะสอนตามระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน และนักเรียนสนใจ และกระตือรือร้นในการเรียนซ่อมเสริมคือ ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 4 ประสบปัญหาในเรื่อง นักเรียนบางคนไม่สนใจเรียนซ่อมเสริม

6.3 การวัดและประเมินผลการเรียน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนโรงเรียนปิยะศรีวาจาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการวัดและประเมินผล 3 ระยะ ได้แก่ การวัดและประเมินผลก่อนเรียน การวัดและประเมินผลระหว่างเรียนและการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน โดย การวัดและประเมินผลก่อนเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาค้นคว้าพื้นฐาน และความพร้อมด้านต่างๆ ของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การสังเกต การสอบถาม และการทดสอบ ซึ่งผลที่ได้นำไปใช้วางแผนในการจัดการเรียนการสอน ส่วนการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบความก้าวหน้าของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การทดสอบ การตรวจผลงานและการสังเกต ซึ่งผลจะนำไปใช้ในการตัดสินใจผลการเรียนการจัดการสอนซ่อมเสริม และรายงานให้ผู้ปกครองทราบ

ในเรื่องปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ไม่ประสบปัญหา เพราะครูผู้สอนมีความพร้อมในการวัดและประเมินผลการเรียนทุก ระยะ และนักเรียนมีความตั้งใจและกระตือรือร้น ในการทดสอบทุกครั้ง ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ประสบปัญหาในเรื่อง นักเรียนไม่ชอบการอ่าน เวลาทำแบบทดสอบไม่อ่านหรือพิจารณาให้รอบคอบ ทำให้ได้คะแนนไม่เต็มที่เท่าที่ควรและบางเนื้อหาบางเรื่องยากเกินไป ทำให้ นักเรียนไม่เข้าใจ เวลาทำการทดสอบจึงได้ผลสัมฤทธิ์ต่ำ

7. สภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การสอนของครูผู้สอน : ปรีคามทุรต

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนปรีคามทุรต ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ระดับชั้นละ 1 คน ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีครูผู้สอนเพียง 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 5 คน ปรากฏผลดังนี้

7.1 การวางแผนการสอน

7.1.1 การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน

ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ด้านที่มีการศึกษาความพร้อม คือ จำนวนอุปกรณ์และสื่อต่างๆ โดยสำรวจข้อมูลจำนวนอุปกรณ์และสื่อต่างๆ จากห้องศูนย์สื่อ ความพร้อมของห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยการสำรวจและการจัดกระบวนการเรียน ศึกษาเนื้อหาที่สอน ผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียนได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และครูผู้สอน โดยผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้ให้คำแนะนำ และอำนวยความสะดวกในการจัดหาอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นผู้สำรวจพร้อมของห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ สำรวจความต้องการของครูผู้สอนในเรื่องอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ส่วนครูผู้สอนเป็นผู้สำรวจข้อมูลจำนวนอุปกรณ์และสื่อต่างๆ จากห้องศูนย์สื่อและศึกษาเนื้อหาที่สอน เพื่อเตรียมความพร้อมในเรื่องการสอน

จากการศึกษาเอกสารในเรื่องนี้ของโรงเรียนปรีคามทุรต พบว่า โรงเรียนมีการวางแผนในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน โดยจัดทำเป็นโครงการ ในแผนปฏิบัติงานประจำ

ปี 2540 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ ได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายอาคารสถานที่ โครงการดังกล่าว คือโครงการสื่อกลางแจ้ง เพื่อปรับปรุง และพัฒนาบริเวณโรงเรียนให้สวยงาม ส่งเสริมให้นักเรียนรักสิ่งแวดล้อม และเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตลอดจนให้โรงเรียนมีสื่อกลางแจ้ง เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขั้นตอนการดำเนินงานมีดังนี้ ประชุมคณะกรรมการฝ่ายอาคารสถานที่ วางแผนการดำเนินงานและรายงานผล และอุปสรรคในการดำเนินการ ดำเนินการจัดทำ ประเมินผลการดำเนินงานและรายงานผล

สำหรับปัญหาในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะครูผู้สอนมีการวางแผนงานและได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่ายตลอดจนผู้บริหารโรงเรียน ให้มีการสนับสนุนในการดำเนินงานต่างๆ

7.1.2 การจัดทำแผนการสอน

สำหรับการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการจัดทำแผนการสอนเอง ในช่วงเวลาว่าง เช่น ช่วงวันหยุด ช่วงก่อนและหลังการสอน วิธีการจัดทำแผนการสอน คือ ครูผู้สอนศึกษาหลักสูตร คู่มือครู และแผนการสอนของสำนักพิมพ์เอกชนต่างๆ แล้วนำโครงสร้างเนื้อหาวิชาจากเอกสารดังกล่าวมากำหนดหัวข้อ เนื้อหาหลัก และเนื้อหาย่อยให้สัมพันธ์กันระยะเวลาที่กำหนดจะสอนในแต่ละสัปดาห์ แล้วนำมาเฉลี่ยเป็นรายชั่วโมง ในการจัดทำแผนการสอน ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เช่น เนื้อหาเรื่อง “ท้องถิ่นชนบท” ปรับโดยเพิ่มเนื้อหาเรื่องกรุงเทพมหานครให้มากขึ้นและเน้นอาชีพที่พบเห็นในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เช่น อาชีพอุตสาหกรรม อาชีพค้าขาย เนื้อหาเรื่อง “สิ่งแวดล้อม” ปรับโดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานคร ส่วนกิจกรรมที่มีการปรับให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ การพานักเรียนไปทัศนศึกษาบริเวณชุมชนรอบโรงเรียน เพื่อให้ศึกษาอาชีพในชุมชน

จากการศึกษาเอกสารในการจัดทำแผนการสอน พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร แผนการสอนประกอบด้วย ชื่อกลุ่มประสบการณ์ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหาสาระโดยสรุป สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นของผู้บริหาร รูปแบบแผนการสอนเป็นแบบเรียงหัวข้อ

ส่วนปัญหาในการจัดทำแผนการสอนพบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้นไม่ประสบปัญหาเพราะมีความพร้อม ประสบการณ์และความชำนาญในเรื่องดังกล่าวตลอดจนมีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องสม่ำเสมอ

7.1.3 การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดทำ ซึ่งได้แก่ ภาพฉีก แผนภูมิ แผนภาพ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลอง ในการจัดทำ ไม่มีการจัดจากวัสดุเหลือใช้และหาได้ง่ายในท้องถิ่น วิธีการจัดทำมี 2 ลักษณะ ได้แก่ ครูผู้สอนจัดทำคนเดียวโดยครูผู้สอนจะเตรียมอุปกรณ์ต่างๆเองหรือเบิกอุปกรณ์จากทางโรงเรียน แล้วจัดทำในช่วงว่าง และครูผู้สอนจัดทำร่วมกันในสายชั้น โดยมีการประชุมครูผู้สอนแล้วทำตามความถนัดและความสนใจ เบิกอุปกรณ์ต่างๆ จากทางโรงเรียน หลังจากนั้นครูผู้สอนในสายชั้นจะผลิตเปลี่ยนกันใช้วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่จัดทำขึ้น

ส่วนปัญหาในการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ประสบปัญหาเรื่อง งบประมาณไม่เพียงพอและมีเวลาในการจัดทำไม่เพียงพอ

7.2 การจัดการเรียนการสอน

7.2.1 วิธีสอนและเทคนิคการสอน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนของโรงเรียนปริคคามรุท เกี่ยวกับการใช้วิธีการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีวิธีการสอนทั้ง 3 ลักษณะ ได้แก่ ใช้วิธีการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Centred Method) ใช้วิธีการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centred Method) และใช้วิธีการสอนที่ยึดความร่วมมือของกลุ่ม (Cooperative Group Method) โดยเลือกวิธีสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและสภาพความพร้อมของนักเรียน ส่วนการใช้เทคนิคการสอนทุกลักษณะผสมผสานกัน ได้แก่ การใช้เกม การแบ่งกลุ่ม การแข่งขัน การใช้คำถามและการใช้เพลง โดยเลือกเทคนิคการสอน ตามความเหมาะสมของเนื้อหากิจกรรมและความพร้อมของนักเรียน

สำหรับปัญหาในการใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์และความชำนาญและนักเรียนให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมดี

7.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ในชั้นเรียนโดยแบ่งกลุ่มนักเรียน ปฏิบัติการทดลองที่ง่ายและไม่ซับซ้อน และสำรวจสิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในบริเวณโรงเรียน ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี โดยสอนแบบบรรยายเนื้อหาและให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในชั้นเรียนและห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์โดยแบ่งกลุ่มนักเรียน ปฏิบัติการทดลอง มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี โดยสอนแบบบรรยายเนื้อหา ให้นักเรียนค้นคว้าจากห้องสมุด แล้วทำรายงานและให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ในขณะที่ครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ปฏิบัติการทดลอง มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี โดยสอนแบบบรรยายเนื้อหา ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด แล้วทำรายงาน มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน ตลอดจนการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด

สำหรับปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะมีความพร้อม มีประสบการณ์และความชำนาญ ในเรื่องดังกล่าว ตลอดจนนักเรียนส่วนใหญ่ ตั้งใจเรียนดีและให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม

7.2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งกิจกรรมที่จัด ได้แก่ การจัดทัศนศึกษา การจัดนิทรรศการและป้ายนิเทศเหตุการณ์ วันสำคัญต่างๆ การจัดกิจกรรมสัปดาห์วิทยาศาสตร์ ในการจัดกิจกรรมดังกล่าวมีวิธีการดังนี้ มีการประชุมครูผู้สอนในสายชั้นแล้วจัดกิจกรรมและมีการประเมินกิจกรรมที่จัด โดยคณะกรรมการกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ได้รับมอบหมาย

ในเรื่องปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะครูผู้สอนมีประสบการณ์และความชำนาญ เนื่องจากกิจกรรมต่างๆดังกล่าว มีการจัดเป็นประจำและในการจัดมีการวางแผน แบ่งงานและความรับผิดชอบซึ่งครูผู้สอนให้ความร่วมมือกันดี

7.2.4 การสอนซ่อมเสริม

สำหรับการสอนซ่อมเสริม พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่มีการสอนซ่อมเสริม เพราะครูผู้สอนจะสอนซ่อมเสริม เฉพาะกลุ่มทักษะ คือ ภาษาไทย และคณิตศาสตร์

7.3 การวัดและประเมินผลการเรียน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนโรงเรียนปริคคามรุส เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการวัดและประเมินผล 3 ระยะ ได้แก่ การวัดและประเมินผลก่อนเรียน การวัดและประเมินผลระหว่างเรียนและการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน โดย การวัดและประเมินผลก่อนเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานและความพร้อมด้านต่างๆ ของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การสังเกต การสอบถาม และการทดสอบ ซึ่งผลที่ได้นำไปใช้วางแผนในการจัดการเรียนการสอน ส่วนการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบความก้าวหน้าของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การทำแบบฝึกหัด การตอบคำถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ และการตรวจผลงาน ซึ่งผลที่ได้จะนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน ส่วนการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินการสอบผ่าน เกณฑ์ของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การทดสอบ การตรวจผลงานและการสังเกต ซึ่งผลจะนำไปใช้ในการตัดสินผลการเรียนและรายงานให้ผู้ปกครองทราบ

ในเรื่องปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นไม่ประสบปัญหา เพราะครูผู้สอนมีการเตรียมตัวและความพร้อมในการวัดและประเมินผลการเรียนทุกระยะ ตลอดจนทางโรงเรียนให้การสนับสนุนในเรื่องวัสดุอุปกรณ์และเอกสารประกอบการวัดและประเมินผลการเรียนเป็นอย่างดี

8. สภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การสอนของครูผู้สอน : โรงเรียนหทัยจดจำดี

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนหทัยจดจำดี ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ระดับชั้นละ 1 คน ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้สัมภาษณ์ทุกคน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 8 คน ปรากฏผลดังนี้

8.1 การวางแผนการสอน

8.1.1 การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน

ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ด้านที่มีการศึกษาความพร้อม คือ จำนวนอุปกรณ์และสื่อ โดยสำรวจข้อมูลจากห้องศูนย์สื่อและห้องสมุด การจัดการกระบวนการเรียนการสอน โดยศึกษาเนื้อหาที่สอน จำนวนนักเรียน โดยศึกษาสถิติเก่าเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนจากปีที่ผ่านมาและความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและครูผู้สอน โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการจัดหาอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นผู้สำรวจความต้องการของครูผู้สอนในเรื่องอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ตลอดจนสำรวจความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ส่วนครูผู้สอน เป็นผู้ศึกษาเนื้อหา ศึกษาสถิติเก่าเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนจากปีที่ผ่านมา เพื่อวางแผนจัดการกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน

สำหรับปัญหาในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะโรงเรียนมีความพร้อมในทุกด้านและครูผู้สอนมีการศึกษาความพร้อมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องทุกปี

8.1.2 การจัดทำแผนการสอน

สำหรับการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการจัดทำแผนการสอนร่วมกับครูผู้สอนในสายชั้น วิธีการจัดทำแผนการสอน คือ มีการประชุมครูผู้สอนในสายชั้น แล้วแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดทำแต่ละหัวข้อ แล้วนำมาจัดแผนการสอนที่จัดทำารวมกัน แล้วส่งครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เพื่อพิจารณาให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำ ในการจัดทำแต่ละหัวข้อ ครูผู้สอนศึกษาหลักสูตร คู่มือครู ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม สอบถามผู้รู้และอาศัยแนวการสอนเดิม แล้วนำเนื้อหาที่รับผิดชอบจัดทำกำหนด เนื้อหาหลักและเนื้อหาย่อย ให้สัมพันธ์กันเวลาที่จะสอนตลอด 1 ภาคเรียน ช่วงเวลาในการจัดทำแผนการสอน คือ ช่วงวันหยุดและช่วงปิดภาคเรียน ในการจัดทำแผนการสอน ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับท้องถิ่น เช่น เนื้อหาเรื่อง “ท้องถิ่นชนบท” ปรับโดยเพิ่มเนื้อหาเรื่อง กรุงเทพมหานคร ให้มากขึ้นและเน้นอาชีพที่พบเห็นในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เช่น อาชีพอุตสาหกรรม อาชีพค้าขาย และครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่มีการปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น

จากการศึกษาเอกสารในการจัดทำแผนการสอน พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร แผนการสอนประกอบด้วย ชื่อกลุ่มประสบการณ์ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหาสาระโดยสรุป สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นของผู้บริหาร รูปแบบแผนการสอนเป็นแบบเรียงหัวข้อ

ส่วนปัญหาในการจัดทำแผนการสอนพบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้นไม่ประสบปัญหา เพราะครูผู้สอนมีแนวในการจัดทำแผนการสอน จากการประชุมปรึกษาแบ่งหน้าที่การจัดทำแผนการสอน แต่ละหัวข้อแล้ว จึงมีความพร้อมในเรื่องดังกล่าว

8.1.3 การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดทำ ซึ่งได้แก่ แผนภาพ แผนภูมิ ภาพนิ่ง เอกสารประกอบการเรียน อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์ วิธีการจัดทำมี 2 ลักษณะ คือ ครูผู้สอนจัดทำร่วมกันในสายชั้น โดยนัดประชุมครูผู้สอนจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนร่วมกันตามความถนัดและความสนใจ เบิกอุปกรณ์จากทางโรงเรียน หลังจากนั้นครูผู้สอนในสายชั้นจะผลัดเปลี่ยนกันใช้วัสดุ

หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่จัดทำขึ้น และครูผู้สอนจัดทำร่วมกับนักเรียนโดยให้นักเรียนนำอุปกรณ์ต่างๆ มามีการวางแผนในการจัดทำร่วมกับนักเรียน ไม่มีการจัดทำจากวัสดุเหลือใช้และหาได้ง่ายในท้องถิ่น

ส่วนปัญหาในการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ประสบปัญหาในเรื่อง งบประมาณไม่เพียงพอเวลาในการจัดทำไม่เพียงพอและครูผู้สอนขาดทักษะและความชำนาญในการจัดทำ

8.2 การจัดการเรียนการสอน

8.2.1 วิธีสอนและเทคนิคการสอน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนของโรงเรียนหทัยจดจำดี เกี่ยวกับการใช้วิธีการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีวิธีการสอนทั้ง 3 ลักษณะ ได้แก่ ใช้วิธีการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Centred Method) ใช้วิธีการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centred Method) และใช้วิธีการสอนที่ยึดความร่วมมือของกลุ่ม (Cooperative Group Method) โดยเลือกวิธีสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและสภาพความพร้อมของนักเรียน ส่วนการใช้เทคนิคการสอนทุกลักษณะผสมผสานกัน ได้แก่ การใช้เกม การแบ่งกลุ่ม การแข่งขัน การใช้คำถามและการใช้เพลง โดยเลือกเทคนิคการสอน ตามความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรม และความพร้อมของนักเรียน

สำหรับปัญหาในการใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์และความชำนาญ ตลอดจนนักเรียนส่วนใหญ่มีความตั้งใจและร่วมมือในการร่วมกิจกรรม

8.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในชั้นเรียน โดยการแบ่งกลุ่มนักเรียน ปฏิบัติการทดลองที่ง่าย ไม่ซับซ้อน และสำรวจสิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในโรงเรียน ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี โดยสอนแบบบรรยายเนื้อหา การใช้ศูนย์การเรียนและให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในชั้นเรียน

และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยการให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ปฏิบัติการทดลอง อภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีโดยสอนแบบบรรยายเนื้อหา ใช้ศูนย์การเรียน ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดแล้วทำรายงานและการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ในขณะที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยการให้นักเรียนแบ่งกลุ่มปฏิบัติการทดลอง มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี โดยใช้ศูนย์การเรียน ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดแล้วทำรายงาน มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน

สำหรับปัญหาในการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับ ชั้น ประสบปัญหา ในเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่างต้องใช้เวลามาก ทำให้สอนไม่ทันในชั่วโมงเรียน

8.2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งกิจกรรมที่จัด ได้แก่ การจัดนิทรรศการ และป้ายนิเทศเหตุการณ์และวันสำคัญต่างๆ การจัดทัศนศึกษา การจัดกิจกรรมสัปดาห์วิทยาศาสตร์ การจัดกิจกรรม ดังกล่าวมีวิธีการดังนี้ มีการประชุมครูผู้สอนเป็นสายชั้น แล้วจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและมีการประเมินกิจกรรมที่จัดโดยคณะกรรมการกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ได้รับมอบหมาย

ในเรื่องปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์และความพร้อมในการจัดเนื่องจากจัดเป็นประจำทุกปี ส่วนครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ประสบปัญหาในเรื่อง การจัดกิจกรรมเสริมมาก ทำให้เสียเวลาในการเรียน สอนเนื้อหาไม่ทัน

8.2.4 การสอนซ่อมเสริม

สำหรับการสอนซ่อมเสริม พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่มีการสอนซ่อมเสริม เพราะทางโรงเรียนมีการจัดสอนซ่อมเสริมเฉพาะกลุ่มทักษะ คือ ภาษาไทย และคณิตศาสตร์

8.3 การวัดและประเมินผลการเรียน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนโรงเรียนหทัยจักษ์เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการวัดและประเมินผล 3 ระยะ ได้แก่ การวัดและประเมินผลก่อนเรียน การวัดและประเมินผลระหว่างเรียนและการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน โดยการวัดและประเมินผลก่อนเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานและความพร้อมด้านต่างๆของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์และการตอบคำถาม ซึ่งผลที่ได้นำไปใช้วางแผนในการจัดการเรียนการสอน ส่วนการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบความก้าวหน้าของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การสอบถาม การตรวจผลงาน การสังเกตและการใช้แฟ้มสะสมงาน ซึ่งผลที่ได้จะนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน ส่วนการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินการสอบผ่านเกณฑ์ของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การทดสอบ การตรวจผลงาน การสังเกตและการใช้แฟ้มสะสมงาน ซึ่งผลจะนำไปใช้ในการตัดสินผลการเรียนและรายงานให้ผู้ปกครองทราบ

ในเรื่องปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,4 และ 5-6 ไม่ประสบปัญหา เพราะมีความพร้อมและความชำนาญในเรื่องดังกล่าว ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ประสบปัญหาในเรื่องครูผู้สอนไม่มีเวลาในการวิเคราะห์แบบทดสอบและนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมือและตั้งใจในการทดสอบภาคปฏิบัติ

9. สภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การสอนของครูผู้สอน : ปราณิเมืองนิง

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนปราณีเมืองนิง ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ระดับชั้นละ 1 คน ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้สัมภาษณ์ทุกคน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 6 คน ปรากฏผลดังนี้

9.1 การวางแผนการสอน

9.1.1 การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน

ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ด้านที่มีการศึกษา คือ จำนวนอุปกรณ์และสื่อต่างๆ โดยสำรวจข้อมูลจากห้องศูนย์สื่อและห้องสมุด การจัดการกระบวนการเรียนการสอน โดยศึกษาเนื้อหาที่สอนและความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยวิธีสำรวจผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและครูผู้สอน โดยผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการจัดหาอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นผู้สำรวจข้อมูลความต้องการของครูผู้สอนในเรื่อง อุปกรณ์และสื่อต่างๆ จากห้องศูนย์สื่อและสำรวจความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ส่วนครูผู้สอนเป็นผู้สำรวจข้อมูลในเรื่อง อุปกรณ์และสื่อต่างๆ จากห้องศูนย์สื่อ ตลอดจนศึกษาเนื้อหาที่จะสอนเพื่อวางแผนการจัดการเรียนการสอน

สำหรับปัญหาในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ประสบปัญหาในเรื่อง สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ สื่อไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร

9.1.2 การจัดทำแผนการสอน

สำหรับการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดทำแผนการสอนเอง วิธีการจัดทำแผนการสอน คือ ครูผู้สอน ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู แผนการสอนของกลุ่มโรงเรียน และหนังสือแบบเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนต่างๆ แล้วนำโครงสร้างเนื้อหาวิชาจากเอกสารดังกล่าวมากำหนดหัวข้อ เนื้อหาหลักและเนื้อหาย่อยให้สัมพันธ์กับระยะเวลาที่กำหนดจะสอนในแต่ละสัปดาห์แล้วนำมาเฉลี่ยเป็นรายชั่วโมง ช่วงเวลาในการจัดทำแผนการสอน คือ เวลาว่างในช่วงวันหยุด ช่วงก่อนและหลังสอน ในการจัดทำแผนการสอนนั้น ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการปรับเนื้อหาและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ เนื้อหาเรื่อง “สิ่งแวดล้อม” ปรับโดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหามลภาวะในกรุงเทพมหานคร ส่วนกิจกรรมที่มีการปรับให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ การพานักเรียนไปทัศนศึกษาสถานที่สำคัญในกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาเอกสารในการจัดทำแผนการสอน พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร แผนการสอนประกอบด้วย สาระสำคัญ จุดประสงค์ การเรียน เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะเพิ่มเติมและหมายเหตุ รูปแบบของแผนการสอนเป็นแบบเรียงหัวข้อ

ส่วนปัญหาในการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหาเพราะ มีประสบการณ์และความชำนาญและมีความพร้อมในการจัดทำแผนการสอน

9.1.3 การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดทำ ซึ่งได้แก่ คู่มือทางวิชาการ แผนภูมิ แผนภาพ ภาพนิ่ง และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์ วิธีการจัดทำ คือ ครูผู้สอนจัดทำคนเดียวโดยเบิกอุปกรณ์จากทางโรงเรียน แล้วจัดทำเองหรือซื้อสื่อการเรียนการสอนสำเร็จรูปมาดัดแปลงให้ใช้ได้เหมาะสม ไม่มีการจัดทำจากวัสดุเหลือใช้และหาได้ง่ายในท้องถิ่น เตรียมอุปกรณ์ต่างๆ เองแล้วจัดทำ

ส่วนปัญหาในการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ประสบปัญหาในเรื่อง งบประมาณไม่เพียงพอและมีเวลาในการจัดทำไม่เพียงพอ

9.2 การจัดการเรียนการสอน

9.2.1 วิธีสอนและเทคนิคการสอน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนของโรงเรียนห้วยจิ้งจอกี้ เกี่ยวกับการใช้วิธีการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีวิธีการสอนทั้ง 3 ลักษณะ ได้แก่ ใช้วิธีการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Centred Method) ใช้วิธีการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centred Method) และใช้วิธีการสอนที่ยึดความร่วมมือของกลุ่ม (Cooperative Group Method) โดยเลือกวิธีสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและสภาพความพร้อมของนักเรียน ส่วนการใช้เทคนิคการสอนทุกลักษณะผสมผสานกัน ได้แก่ การใช้เกม การแบ่งกลุ่ม การแข่งขัน การใช้คำถามและการใช้เพลง โดยเลือกเทคนิคการสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรมและความพร้อมของนักเรียน

สำหรับปัญหาในการใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์และความชำนาญในเรื่องนี้และนักเรียนให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม

9.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในชั้นเรียนและห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยการแบ่งกลุ่มนักเรียน ปฏิบัติการทดลองที่ง่ายและไม่ซับซ้อน ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี โดยสอนแบบบรรยายเนื้อหา สอนแบบถาม-ตอบ ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด คิดข่าวและเหตุการณ์สำคัญ ลงสมุดข่าวเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยการแบ่งกลุ่มนักเรียน ปฏิบัติการทดลอง มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี โดยสอนแบบบรรยายเนื้อหา สอนแบบถาม-ตอบ และให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ในขณะที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยการให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ปฏิบัติการทดลอง มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีโดยใช้ศูนย์การเรียน สอนแบบบรรยายเนื้อหา ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดแล้วทำรายงาน มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด

สำหรับปัญหาในการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์และความชำนาญในเรื่องดังกล่าวว่านักเรียนมีความพร้อมและสนุกสนานในการเรียน

9.2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งกิจกรรมที่จัด ได้แก่ การจัดนิทรรศการและป้ายนิเทศเหตุการณ์และวันสำคัญต่างๆ การจัดทัศนศึกษาและการจัดกิจกรรมสัปดาห์วิทยาศาสตร์ ในการจัดกิจกรรมดังกล่าวมีวิธีการดังนี้ ประชุมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แล้ววางแผนดำเนิน

การในรูปโครงการเสนอผู้บริหารโรงเรียน จากนั้นครูผู้สอนเตรียมความพร้อมให้นักเรียน โดยการให้ความรู้และรายละเอียดต่างๆ ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัด

ในเรื่องการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะครูผู้สอนมีความพร้อมในการจัดโรงเรียนให้การสนับสนุนและนักเรียนมีความสนใจและให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ที่จัด

9.2.4 การสอนซ่อมเสริม

สำหรับการสอนซ่อมเสริม พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการสอนซ่อมเสริม ลักษณะของการสอนซ่อมเสริม คือ สอนซ่อมนักเรียนที่เรียนอ่อนและสอนเสริมนักเรียนที่มีผลการเรียนดี วิธีการสอน ได้แก่ ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและอ่านเอกสารประกอบการเรียน ช่วงเวลาที่ใช้ในการสอน คือ ช่วงเช้าก่อนเข้าเรียนและหลังเลิกเรียน

สำหรับปัญหาในการสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 6 ไม่ประสบปัญหา เพราะสอนตามความรู้ความสามารถของนักเรียน สอนเท่าที่นักเรียนเรียนรู้ได้ นักเรียนจึงตั้งใจเรียนดี ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-5 ประสบปัญหาในเรื่อง เวลาในการสอนซ่อมมีจำกัด นักเรียนไม่สนใจเรียนซ่อมเสริม

9.3 การวัดและประเมินผลการเรียน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนโรงเรียนปรานีเนืองนิจ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการวัดและประเมินผล 3 ระยะ ได้แก่ การวัดและประเมินผลก่อนเรียน การวัดและประเมินผลระหว่างเรียนและการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน โดยการวัดและประเมินผลก่อนเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานและความพร้อมด้านต่างๆ ของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์และการสอบถาม ซึ่งผลที่ได้นำไปใช้วางแผนในการจัดการเรียนการสอน ส่วนการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบความก้าวหน้าของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การสังเกต การตอบคำถาม การทดสอบและการตรวจผลงาน ผลที่ได้จะนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนและจัดการสอนซ่อมเสริม สำหรับการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินการสอบผ่านเกณฑ์ของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การทดสอบ การตรวจ

ผลงาน การสังเกตและการใช้เพิ่มสะสมงาน ผลที่ได้จะนำไปใช้ในการจัดการสอนซ่อมเสริม ตัดสินผลการเรียนและรายงานให้ผู้ปกครองทราบ

ในเรื่องปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,4 และ 6 ไม่ประสบปัญหา เพราะนักเรียนมีความพร้อมและความกระตือรือร้น ในการวัดและประเมินผลทุกระยะ ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2,3 และ 5 ประสบปัญหาในเรื่อง ครูผู้สอนออกข้อสอบไม่ครอบคลุมเนื้อหาเนื่องจากเนื้อหากว้างมากและนักเรียนอ่านข้อความในแบบทดสอบไม่รอบคอบ ทำให้ทำผิดและได้คะแนนไม่เท่าที่ควร

10. สภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การสอนของ ครูผู้สอน : โรงเรียนจิตเปี่ยมเมตตา

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่1-6 ของโรงเรียนจิตเปี่ยมเมตตา ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่1-4 ระดับชั้นละ 1 คน ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้สัมภาษณ์ทุกคน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 8 คน ปรากฏผล ดังนี้

10.1 การวางแผนการสอน

10.1.1 การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน

ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ด้านที่มีการศึกษา คือ จำนวนอุปกรณ์และสื่อต่างๆ โดยสำรวจข้อมูลและห้องสมุด การจัดการกระบวนการเรียนการสอน โดยศึกษาเนื้อหาที่สอน จำนวนนักเรียน ความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยศึกษาสถิติเก่าเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนจากปีที่ผ่านมาและสำรวจ ผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและครูผู้สอน. โดยผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการจัดหาอุปกรณ์และสื่อต่างๆ ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นผู้สำรวจความต้องการของครูผู้สอนในเรื่อง อุปกรณ์และสื่อต่างๆ และห้องสมุด ความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ส่วนครูผู้สอนเป็นผู้ศึกษาเนื้อหาที่สอนและศึกษาสถิติเก่าเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนจากปีที่ผ่านมาเพื่อวางแผนการจัด

กระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน ตลอดจนสำรวจข้อมูลในเรื่อง จำนวน อุปกรณ์และสื่อต่างๆ จากห้องศูนย์สื่อและห้องสมุด

สำหรับปัญหาในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา

10.1.2 การจัดทำแผนการสอน

สำหรับการจัดทำแผนการสอน พบว่า ในช่วงเวลาว่าง เช่น ช่วงวันหยุด ช่วงก่อนและหลังการสอน วิธีการจัดทำแผนการสอน คือ ครูผู้สอนศึกษาหลักสูตร คู่มือครู แผนการสอนของกลุ่มโรงเรียนในสังกัด แบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักพิมพ์เอกชนต่างๆ แล้วนำโครงสร้างเนื้อหาวิชาจากเอกสารดังกล่าวมากำหนดหัวข้อ เนื้อหาหลักและเนื้อหาย่อยให้สัมพันธ์กับระยะเวลาที่กำหนดจะสอน ในแต่ละสัปดาห์ แล้วนำมาเฉลี่ยเป็นรายชั่วโมง ช่วงเวลาในการจัดทำแผนการสอน คือ เวลาในช่วงว่าง ช่วงวันหยุดและหลังสอน ในการจัดทำแผนการสอน ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ เนื้อหาเรื่อง “สิ่งแวดล้อม” ปรับโดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหามลภาวะในกรุงเทพมหานคร และความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ พาหนะนักเรียนไปร่วมกิจกรรมที่วัด

จากการศึกษาเอกสารในการจัดทำแผนการสอน พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร แผนการสอนประกอบด้วย สาระสำคัญ จุดประสงค์ การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน หมายเหตุ องค์ประกอบ PL / กลุ่มเวลาและการประเมินผล รูปแบบแผนการสอนเป็นแบบเรียงหัวข้อ

ส่วนปัญหาในการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์ ความชำนาญในการจัดทำ เนื่องจากจัดทำเป็นประจำและเนื้อหาที่สอนไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง

10.1.3 การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดทำ ซึ่งได้แก่ เอกสารประกอบการเรียน แผนภูมิ แผนภาพ วัตถุจำลอง วงจรไฟฟ้า และอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์ วิธีการจัดทำมี 2 ลักษณะ คือ ครูผู้สอนจัดทำคนเดียวโดยการนำอุปกรณ์ต่างๆ มาแล้วจัดทำ หรือเบิกอุปกรณ์จากทางโรงเรียนแล้วจัดทำในช่วง

ว่างและครูผู้สอนจัดทำร่วมกับนักเรียน โดยครูผู้สอนนำอุปกรณ์ต่างๆ มา หรือให้นักเรียนนำอุปกรณ์ต่างๆ มา แล้วมีการจัดทำร่วมกับนักเรียน ไม่มีการจัดจากวัสดุเหลือใช้และหาได้ง่ายจากท้องถิ่น

ส่วนปัญหาในการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหาในการจัดทำเพราะครูผู้สอนมีความพร้อมในการจัดทำและโรงเรียนให้การสนับสนุนตลอดจนมีความพร้อมในเรื่องงบประมาณ

10.2 การจัดการเรียนการสอน

10.2.1 วิธีสอนและเทคนิคการสอน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนของโรงเรียนจิตเปี่ยมเมตตา เกี่ยวกับการใช้วิธีการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีวิธีการสอนทั้ง 3 ลักษณะ ได้แก่ ใช้วิธีการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Centred Method) ใช้วิธีการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centred Method) และใช้วิธีการสอนที่ยึดความร่วมมือของกลุ่ม (Cooperative Group Method) โดยเลือกวิธีสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและสภาพความพร้อมของนักเรียน ส่วนการใช้เทคนิคการสอนทุกลักษณะผสมผสานกัน ได้แก่ การใช้เกม การแบ่งกลุ่ม การแข่งขัน การใช้คำถามและการใช้เพลง โดยเลือกเทคนิคการสอน ตามความเหมาะสมของเนื้อหาและความสนใจของนักเรียน

สำหรับปัญหาในการใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่3-4 ไม่ประสบปัญหา เพราะนักเรียนมีความพร้อมและสนใจร่วมกิจกรรม ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่1-2 และ5-6 ประสบปัญหาในเรื่อง นักเรียนมีจำนวนมากการแบ่งกลุ่มปฏิบัติงานไม่สะดวกและครูผู้สอนควบคุมชั้นเรียนได้ไม่ดีเท่าที่ควรและนักเรียนมีสภาพความพร้อมในการเรียนรู้ต่างกัน ทำให้ต้องใช้เวลาในการสอนมากกว่าที่กำหนดและนักเรียนไม่ค่อยตั้งใจเรียนและขาดระเบียบวินัย

10.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่1-2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในชั้นเรียน และห้องปฏิบัติการทาง

วิทยาศาสตร์ โดยแบ่งกลุ่มนักเรียน ปฏิบัติทดลองที่ง่ายและไม่ซับซ้อน มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาคทฤษฎี โดยสอนแบบบรรยายเนื้อหา สอนแบบถาม-ตอบ และให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยแบ่งกลุ่มนักเรียน ปฏิบัติการทดลอง มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาคทฤษฎี โดยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและใช้ศูนย์การเรียนรู้ในขณะที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาคปฏิบัติ ในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยการให้นักเรียนแบ่งกลุ่มปฏิบัติการทดลอง มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาคทฤษฎี โดยการให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าแล้วทำรายงาน มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและใช้ศูนย์การเรียนรู้

สำหรับปัญหาในการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ไม่ประสบปัญหา เพราะครูมีความพร้อมในเรื่องนี้และนักเรียนส่วนใหญ่ตั้งใจเรียนให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมต่างๆ ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2 และ 5-6 ประสบปัญหาในเรื่อง นักเรียนมีจำนวนมากทำให้การแบ่งกลุ่มไม่ค่อยสะดวก ทำให้การจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นไปด้วยความยากลำบากและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนบางอย่างต้องใช้เวลามาก ทำให้สอนไม่ทันในชั่วโมงเรียน

10.2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งกิจกรรมที่จัด ได้แก่ การจัดนิทรรศการและป้ายนิเทศเหตุการณ์วันสำคัญต่างๆ การจัดกิจกรรมสัปดาห์วิทยาศาสตร์ การจัดทัศนศึกษา การจัดชุมนุมกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต การจัดกิจกรรมคังกล่าว มีวิธีการดังนี้ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ประชุมครูผู้สอนในสายชั้นเพื่อรับนโยบายจากผู้บริหารโรงเรียน มอบหมายหน้าที่รับผิดชอบให้ครูผู้สอน จากนั้นครูผู้สอนเตรียมความพร้อมให้นักเรียน ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และรายละเอียดต่างๆ ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้น

ในเรื่องปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะมีการประชุมแบ่งงาน ครูผู้สอนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีและนักเรียนให้ความสนใจกิจกรรมต่างๆ ที่จัด

10.2.4 การสอนซ่อมเสริม

สำหรับการสอนซ่อมเสริม พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการสอนซ่อมเสริม ลักษณะของสอนซ่อมเสริม ได้แก่ สอนซ่อมนักเรียนที่เรียนอ่อนและสอนเสริมนักเรียนที่มีผลการเรียนดี วิธีการสอนซ่อมเสริม คือ ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด สอนแบบถาม-ตอบและให้นักเรียนที่เรียนดีช่วยสอนเพื่อน ช่วงเวลาที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริม คือ พักกลางวันและหลังเลิกเรียน

ส่วนปัญหาในการสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 ไม่ประสบปัญหาเพราะ นักเรียนสนใจเรียนและสอนตามระดับความรู้ความสามารถของนักเรียนที่จะเรียนรู้ได้ ในขณะที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประสบปัญหาในเรื่อง นักเรียนบางคนไม่มีเวลาเรียนเพราะต้องรีบกลับบ้าน

10.3 การวัดและประเมินผลการเรียน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนโรงเรียนจิตเปี่ยมเมตตา เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการวัดและประเมินผล 3 ระยะ ได้แก่ การวัดและประเมินผลก่อนเรียน การวัดและประเมินผลระหว่างเรียนและการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน โดยการวัดและประเมินผลก่อนเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานและความพร้อมด้านต่างๆ ของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การทดสอบ การสอบถาม การสังเกตและการสัมภาษณ์ ซึ่งผลที่ได้นำไปใช้วางแผนในการจัดการเรียนการสอน ส่วนการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบความก้าวหน้าของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การตรวจผลงานและการทดสอบ ซึ่งผลที่ได้จะนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนและสอนซ่อมเสริม สำหรับการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินการสอบผ่านเกณฑ์ของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การทดสอบ การตรวจสอบ และสังเกต ผลที่ได้จะนำไปใช้ในการจัดสอนซ่อมเสริม ตัดสินผลการเรียนและรายงานให้ผู้ปกครองทราบ

ในเรื่องปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะครูมีความพร้อมในการวัดทุกระยะ สามารถออกข้อสอบได้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ ตลอดจนมีนักเรียนความตั้งใจและกระตือรือร้นในการเรียน

11. สภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การสอนของครูผู้สอน : โรงเรียนกรรณาอาจิณ

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนกรรณาอาจิณ ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ระดับชั้นละ 1 คน ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ได้สัมภาษณ์ทุกคน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 6 คน ปรากฏผลดังนี้

11.1 การวางแผนการสอน

11.1.1 การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน

ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ด้านที่มีการศึกษา คือ จำนวนอุปกรณ์และสื่อต่างๆ โดยสำรวจข้อมูลจากห้องศูนย์สื่อการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยการศึกษาเนื้อหาที่สอน จำนวนนักเรียน โดยศึกษาสถิติเก่าเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนจากปีที่ผ่านมา ปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน โดยการจัดประชุมครูผู้สอนเพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของครู โดยการจัดประชุมผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและครูผู้สอน โดยผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกในการจัดหาอุปกรณ์และสื่อต่างๆ มีการจัดประชุมครูผู้สอน เพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน ในการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยจะดำเนินการตอบสนองความต้องการของครูผู้สอน และแก้ไขปัญหาในโอกาสต่อไป ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและสื่อต่างๆ สำรวจความต้องการของครูผู้สอนในเรื่อง อุปกรณ์และสื่อต่างๆ และความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ส่วนครูผู้สอนเป็นผู้ศึกษาเนื้อหาที่สอนและศึกษาจากสถิติเก่าเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนจากปีที่ผ่านมา เพื่อวางแผนจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและ จำนวนนักเรียน สำรวจอุปกรณ์และสื่อต่างๆ จากห้องศูนย์สื่อและสำรวจความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์

จากการศึกษาเอกสารในเรื่องนี้ของโรงเรียนกรรณาอาจิณ พบว่า โรงเรียนมีการวางแผนในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน โดยจัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติงานประจำปี 2540 ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ

และครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตทุกคน โครงการดังกล่าว คือ โครงการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเพื่อให้มีการนำทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการเรียนการสอน ขั้นตอนการดำเนินงาน มีดังนี้ ประชุมวางแผนจัดทำโครงการ นำเสนอโครงการ นำเสนอโครงการและขออนุมัติ ประชุมเตรียมดำเนินงาน ปฏิบัติงานตามแผน ติดตามกำกับ และประเมินผล สรุปและรายงานผล

สำหรับปัญหาในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ประสบปัญหาในเรื่อง สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ

11.1.2 การจัดทำแผนการสอน

สำหรับการจัดทำแผนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดทำแผนการสอนเอง วิธีการจัดทำแผนการสอน คือ ครูผู้สอนศึกษาหลักสูตร คู่มือครู แผนการสอนสำนักพิมพ์เอกชนต่างๆ แล้วนำโครงสร้างเนื้อหาวิชาจากเอกสารดังกล่าวมากำหนดหัวข้อ เนื้อหาหลัก และเนื้อหาย่อยให้สัมพันธ์กับระยะเวลาที่กำหนดจะสอนในแต่ละสัปดาห์ แล้วนำมาเฉลี่ยเป็นรายชั่วโมง ช่วงเวลาในการจัดทำแผนการสอน คือ เวลาว่างในช่วงวันหยุด ช่วงก่อนและหลังสอน ในการจัดทำแผนการสอนนั้น ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ เนื้อหาเรื่อง “สิ่งแวดล้อม” ปรับโดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหามลภาวะในกรุงเทพมหานคร ส่วนกิจกรรมที่มีการปรับให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ได้แก่ การพานักเรียนไปร่วมกิจกรรมที่วัด

จากการศึกษาเอกสารในการจัดทำแผนการสอน พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร แผนการสอนประกอบด้วย ชื่อกลุ่มประสบการณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน จุดประสงค์การเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล อุปกรณ์ และข้อเสนอแนะ

ส่วนปัญหาในการจัดทำแผนการสอนพบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้นประสบปัญหาทุกระดับชั้นในเรื่อง เนื้อหาบางเรื่องยากต่อการจัดทำแผนการสอน

11.1.3 การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการจัดทำ ซึ่งได้แก่ แผนภูมิ แผนภาพ เอกสารประกอบการเรียน บัตรคำและ

อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์ วิธีการจัดทำ คือ ครูผู้สอนจัดทำคนเดียวโดยการเบิกอุปกรณ์ต่างๆ จากทางโรงเรียน แล้วจัดทำในเวลาว่างหรือซื้อสื่อการเรียนการสอนสำเร็จรูปมาดัดแปลงให้ใช้ได้เหมาะสม ไม่มีการจัดจากวัสดุเหลือใช้และหาได้ง่ายในท้องถิ่น

ส่วนปัญหาในการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ประสบปัญหาในเรื่อง เวลาในการจัดทำไม่เพียงพอ งบประมาณไม่เพียงพอ และครูขาดทักษะและความชำนาญในการจัดทำ

11.2 การจัดการเรียนการสอน

11.2.1 วิธีสอนและเทคนิคการสอน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนของโรงเรียนกรวมอาจิม เกี่ยวกับการใช้วิธีการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีวิธีการสอนทั้ง 3 ลักษณะ ได้แก่ ใช้วิธีการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher Centred Method) ใช้วิธีการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centred Method) และใช้วิธีการสอนที่ยึดความร่วมมือของกลุ่ม (Cooperative Group Method) โดยเลือกวิธีสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและสภาพความพร้อมของนักเรียน ส่วนการใช้เทคนิคการสอนทุกลักษณะผสมผสานกัน ได้แก่ การใช้เกม การแบ่งกลุ่ม การแข่งขัน การใช้คำถาม และการใช้เพลง โดยเลือกเทคนิคการสอนตามความเหมาะสมของเนื้อหาและความสนใจของนักเรียน

สำหรับปัญหาในการใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะครูผู้สอนประสบการณ์ และความชำนาญ ตลอดจนนักเรียนส่วนใหญ่ มีความพร้อมในการร่วมกิจกรรมและตั้งใจเรียน

11.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปฏิบัติในชั้นเรียน โดยการให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ปฏิบัติการทดลองที่ง่าย ไม่ซับซ้อนและสำรวจสิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในโรงเรียน สำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี โดยสอนแบบบรรยายเนื้อหา สอนแบบถาม-ตอบ และให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในชั้นเรียน

โดยแบ่งกลุ่มนักเรียน ปฏิบัติการทดลอง มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาคทฤษฎี โดยให้นักเรียนอ่านและสรุปลงในสมุด ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและสอนแบบถาม-ตอบ สำหรับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาคปฏิบัติในชั้นเรียน โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม แล้วให้ปฏิบัติการทดลอง มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน ใช้บัตรงาน ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนภาคทฤษฎี โดยการให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด แล้วทำรายงาน มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและสอนแบบถาม-ตอบ

สำหรับปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนพบว่าครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์ ความชำนาญ ในการแก้ปัญหาต่างๆ และปรับปรุงแก้ไขในเรื่องดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ประสบปัญหาในเรื่อง มีหนังสือ อุปกรณ์และสื่อให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าไม่ทั่วถึง

11.2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้น มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งกิจกรรมที่จัด ได้แก่ การจัดนิทรรศการและป้ายนิเทศวันสำคัญต่างๆ การจัดทัศนศึกษา การจัดกิจกรรมสัปดาห์วิทยาศาสตร์ และการจัดกิจกรรมกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต การจัดกิจกรรมดังกล่าวมีวิธีการดังนี้ ประชุมครูผู้สอนในสายชั้น เสนอโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในสายชั้นวางแผนในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ โดยปรึกษาและขอคำแนะนำจากผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ แล้วนำเสนอผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความเห็นชอบ

ในเรื่องปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้น ไม่ประสบปัญหา เพราะมีการจัดเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนที่ได้รับมอบหมายให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมดังกล่าวและนักเรียนสนใจกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม

11.2.4 การสอนซ่อมเสริม

สำหรับการสอนซ่อมเสริม พบว่าครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการสอนซ่อมเสริม ลักษณะของการสอนซ่อมเสริม คือ การคัดเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อนมาเรียนซ่อม วิธีการสอน

ซ่อมเสริม คือ ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบเก่าและหัดอ่าน ช่วงเวลาที่ใช้ในการสอน คือ สอนในช่วงโมงเรียนและหลังเลิกเรียน

ส่วนปัญหาในการสอนซ่อมเสริม พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 3-5 ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์ความชำนาญในเรื่องดังกล่าว และสอนตามระดับ ความรู้ความสามารถของนักเรียน ในขณะที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 6 ประสบปัญหา ในเรื่อง นักเรียนบางคนไม่สนใจเรียนซ่อมเสริม

11.3 การวัดและประเมินผลการเรียน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนโรงเรียนกรูณาอาจิณ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การเรียน พบว่า ครูผู้สอนทุกระดับชั้นมีการวัดและประเมินผล 3 ระยะ ได้แก่ การวัดและประเมิน ผลก่อนเรียน การวัดและประเมินผลระหว่างเรียนและการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน โดยการวัดและประเมินผลก่อนเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานและความพร้อมด้าน ต่างๆ ของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การทดสอบ การตอบคำถาม การสังเกต และ การสัมภาษณ์ ซึ่งผลที่ได้นำไปใช้วางแผนในการจัดการเรียนการสอน ส่วนการวัดและประเมินผล ระหว่างเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบความก้าวหน้าของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การสังเกต การตอบคำถาม การตรวจผลงาน การทดสอบ และการใช้แฟ้มสะสมงาน ซึ่งผลที่ได้จะ นำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนและสอนซ่อมเสริม สำหรับการวัดและประเมินผลสรุปผล การเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินการสอบผ่านเกณฑ์ของนักเรียน วิธีการวัดและประเมินผล ได้แก่ การทดสอบ การตรวจผลงาน การสังเกตและการใช้แฟ้มสะสมงาน ซึ่งผลที่ได้จะนำไปใช้ในการ จัดสอนซ่อมเสริม ตัดสินผลการเรียน และรายงานให้ผู้ปกครองทราบ

ในเรื่องปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และ 5-6 ไม่ประสบปัญหา เพราะมีประสบการณ์ และความชำนาญ ตลอดจนมีความพร้อมใน การวัดและประเมินผลการเรียนทุกระยะ ส่วนครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประสบปัญหาใน เรื่องนักเรียนอ่านข้อความในการทดสอบไม่รอบคอบ ทำให้ทำผิดและได้คะแนนไม่ดีเท่าที่ควร

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการแปลงหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปสู่การสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมทั้ง 11 โรงเรียน ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย และนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย ในประเด็นต่อไปนี้

1. การวางแผนการสอน
 - 1.1 การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน
 - 1.2 การจัดทำแผนการสอน
 - 1.3 การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
2. การจัดการเรียนการสอน
 - 2.1 วิธีสอนและเทคนิคการสอน
 - 2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 - 2.4 การสอนซ่อมเสริม
3. การวัดและประเมินผล
 - 3.1 ช่วงเวลาของการวัดและประเมินผล
 - 3.2 จุดมุ่งหมาย วิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนการนำผลการวัดและประเมินผลก่อนเรียนไปใช้
 - 3.3 จุดมุ่งหมาย วิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนการนำผลการวัดและประเมินผลระหว่างเรียนไปใช้
 - 3.4 จุดมุ่งหมาย วิธีการวัดและประเมินผล ตลอดจนการนำผลการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียนไปใช้

สถาบันวิจัยและพัฒนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการสอนในด้านการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน

การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
1. การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน		
- ไม่มี	-	-
- มี	11	100.00
2. ด้านที่มีการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน		
- จำนวนอุปกรณ์และสื่อต่างๆ โดยสำรวจข้อมูลจากห้อง ศูนย์สื่อและห้องสมุด	11	100.00
- การจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยการศึกษา เนื้อหาที่สอน	10	90.91
- จำนวนนักเรียน โดยการศึกษาสถิติเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน จากปีที่ผ่านมา	7	63.64
- การศึกษาความพร้อมของนักเรียน โดยการทดสอบความรู้ พื้นฐานของนักเรียน	1	9.09
- ความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการ ทางวิทยาศาสตร์ โดยวิธีสำรวจ	8	72.73
- ปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน โดยวิธีการสอบถาม และประชุม ศึกษาจากบันทึกปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นใน การเรียนการสอนจากแผนการสอนที่ผ่านมา	3	27.27
- ความร่วมมือของผู้ปกครองในการเอาใจใส่บุตรหลาน โดยการสอบถามจากนักเรียน	1	9.09
3. ผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน		
- ผู้บริหารและ/หรือผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ	11	100.00
- ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	10	90.91

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
- ครูผู้สอน	11	100.00
- เจ้าหน้าที่พัสดุโรงเรียน	1	9.09
4. ลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียนและ/หรือ (n=11) ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน		
- เป็นผู้ให้คำแนะนำ	11	100.00
- เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดหาอุปกรณ์ และสื่อต่างๆ	11	100.00
- เป็นผู้จัดประชุมครูผู้สอนเพื่อรับทราบปัญหา และความต้องการของครูผู้สอน	2	18.18
5. ลักษณะการมีส่วนร่วมของครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน (n=10)		
- สืบหาความต้องการของครูผู้สอนในเรื่องอุปกรณ์ และสื่อต่างๆ	9	90.00
- สืบหาความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการ ทางวิทยาศาสตร์	8	80.00
- ร่วมกับครูผู้สอนสร้างแบบทดสอบความรู้พื้นฐาน ของนักเรียนเพื่อศึกษาความพร้อมของนักเรียน	1	10.00
6. ลักษณะการมีส่วนร่วมของครูผู้สอน ในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน (n=11)		
- สืบหาข้อมูลในเรื่องจำนวนอุปกรณ์และสื่อต่างๆ จากห้องศูนย์สื่อและห้องสมุด	10	90.90

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
- ศึกษาเนื้อหาที่สอนเพื่อวางแผนจัดกระบวนการเรียนการสอน	10	90.91
- ศึกษาสถิติค่าเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนจากปีที่ผ่านมาเพื่อวางแผนจัดกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน	7	63.64
- สร้างและดำเนินการทดสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนร่วมกับครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	1	9.09
- สํารวจความพร้อมของห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์	2	18.18
- สอบถามนักเรียนเกี่ยวกับความร่วมมือของผู้ปกครองในการเอาใจใส่บุตรหลาน	1	9.09
- ศึกษาบันทึกปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนจากแผนการสอนที่ผ่านมา	1	9.09
7. ปัญหาในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน		
- ไม่มี	3	27.27
- มี	8	72.73
ปัญหาที่พบ คือ (n=8)		
- ไม่มีสื่อการเรียนการสอน	1	12.50
- สื่อการเรียนการสอนบางเรื่องและ/หรืออุปกรณ์บางอย่างเตรียมไม่ได้หายาก	1	12.50
- สื่อที่มีไม่ตรงจุดประสงค์และ/หรือไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร	3	37.50

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การศึกษาความพร้อมของโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
- สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ	7	87.50
- งบประมาณไม่เพียงพอในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน	4	50.00
- ครูผู้สอนขาดความชำนาญเนื่องจากไม่ได้จบทางด้าน การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตโดยตรง	2	25.00

จากตารางที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการสอนในด้านการศึกษาความพร้อมของโรงเรียนปรากฏผลดังนี้

ในการวางแผนการสอน โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการศึกษาความพร้อมของโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 100.00 ด้านที่มีการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน คือ จำนวนสื่อและอุปกรณ์ โดยสำรวจข้อมูลจากห้องศูนย์สื่อและห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้แก่ การจัดการกระบวนการเรียนการสอน โดยการศึกษาเนื้อหาที่สอน คิดเป็นร้อยละ 90.91 และ การศึกษาความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยการสำรวจคิดเป็นร้อยละ 72.73

โรงเรียนทุกโรงเรียนมีผู้บริหารโรงเรียนและหรือ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และครูผู้สอนเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน รองลงมาได้แก่ ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต คิดเป็นร้อยละ 90.91

ลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนและหรือ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียนคือ เป็นผู้ให้คำแนะนำและเป็นผู้อำนวยการในการจัดหาอุปกรณ์และสื่อต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน รองลงมาได้แก่ เป็นผู้จัดประชุมครูผู้สอนเพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 18.18

ส่วนลักษณะการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน คือ สํารวจข้อมูลในเรื่องจำนวนอุปกรณ์และสื่อต่างๆ จากห้องศูนย์สื่อและห้องสมุดและศึกษาเนื้อหาที่ สอนเพื่อวางแผนการจัดกระบวนการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 90.91 เท่ากัน รองลงมา ได้แก่ ศึกษาสถิติเก่าเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนจากปีที่ผ่านมาเพื่อวางแผนจัดกระบวนการเรียนการสอน ได้ แก่ ศึกษาสถิติเก่าเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนจากปีที่ผ่านมาเพื่อวางแผนจัดกระบวนการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 63.64

สำหรับโรงเรียนที่มีครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเข้ามามีส่วนร่วมใน การศึกษาความพร้อมของโรงเรียนนั้น พบว่า ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตใน โรงเรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการสำรวจความต้องการของครูผู้สอนในเรื่องอุปกรณ์และสื่อต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 90.00 รองลงมาได้แก่ สํารวจความพร้อมของอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการทาง วิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 80.00

สำหรับปัญหาในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มี ปัญหา คิดเป็นร้อยละ 72.73 ปัญหาที่พบ คือ สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 87.50 รองลงมาได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอในการศึกษาความพร้อมของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และสื่อที่มีไม่ตรงจุดประสงค์และ/หรือ ไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 37.50

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการสอนในด้านการจัดทำแผนการสอน

การจัดทำแผนการสอน	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
1. การจัดทำแผนการสอน		
- ไม่มี	-	-
- มี	11	100.00
2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการสอน		
- ครูผู้สอนจัดทำคนเดียว	10	90.91
- ครูผู้สอนจัดทำร่วมกันในสายชั้น	1	9.09
3. วิธีการจัดทำแผนการสอน		
- ศึกษาเอกสารต่างๆ แล้วนำโครงสร้างเนื้อหาวิชาจากเอกสารดังกล่าวมากำหนดหัวข้อ เนื้อหาหลักและเนื้อหาย่อยให้สัมพันธ์กับระยะเวลาที่กำหนดสอนในแต่ละสัปดาห์แล้วนำมาเฉลี่ยเป็นรายชั่วโมง	10	90.91
- ประชุมครูผู้สอนในสายชั้นแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดทำแต่ละหัวข้อ โดยครูผู้สอนศึกษาเอกสารและแนวการสอนเดิม สอบถามผู้รู้ แล้วกำหนดเนื้อหาหลักและเนื้อหาย่อยให้สัมพันธ์กับเนื้อหาที่จะสอนตลอด 1 ภาคเรียน	1	9.09
4. ช่วงเวลาในการจัดทำแผนการสอน		
- เวลาว่างในช่วงวันหยุดและ/หรือช่วงก่อนและหลังสอน	10	90.91
- เวลาว่างในช่วงวันหยุดและช่วงปิดภาคเรียน	1	9.09

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การจัดทำแผนการสอน	จำนวนโรงเรียน	
	(n=11)	ร้อยละ
5. การปรับเนื้อหาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น		
- ไม่มี	-	-
- มี	11	100.00
- ปรับทุกระดับชั้น	8	72.73
- ปรับบางระดับชั้น	3	27.27
6. เนื้อหาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่มีการปรับ ให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น		
- เนื้อหาเรื่อง “สิ่งแวดล้อม” ปรับโดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหามลภาวะในกรุงเทพมหานคร	5	45.45
- เนื้อหาเรื่อง “ท้องถิ่นชนบท” ปรับโดยเพิ่มเนื้อหา เรื่องกรุงเทพมหานครให้มากขึ้นและเน้นอาชีพที่พบเห็น ในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เช่น อาชีพอุตสาหกรรม อาชีพค้าขาย ฯลฯ	8	72.73
7. การปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น		
- ไม่มี	2	81.82
- มี	9	66.67
- ปรับทุกระดับชั้น	6	66.67
- ปรับบางระดับชั้น	3	33.33

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การจัดทำแผนการสอน	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
8. กิจกรรมที่มีการปรับให้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น (n=9)		
- พานักเรียนไปร่วมกิจกรรมที่วัด	4	44.44
- พานักเรียนไปทัศนศึกษาสถานที่สำคัญในกรุงเทพมหานคร	2	22.22
- พานักเรียนไปทัศนศึกษาบริเวณชุมชนรอบโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนอาชีพในชุมชน	4	44.44
9. องค์ประกอบของแผนการสอนที่เป็นสายลักษณะอักษร		
- 1, 2, 3, 4, 5, 6 และ 7	5	45.45
- 1, 2, 3, 4, 5 และ 6	1	9.09
- 1, 2, 3, 4, 6 และ 7	1	9.09
- 1, 2, 4, 5, 6 และ 7	1	9.09
- 1, 2, 4, 5 และ 6	1	9.09
- 1, 2, 4, 6 และ 7	1	9.09
- 2, 3, 5, 6 และ 7	1	9.09
10. รูปแบบของแผนการสอน		
- เรียงหัวข้อ	11	100.00
- กิ่งตาราง	-	-
11. ปัญหาในการจัดทำแผนการสอน		
- ไม่มี	8	72.73
- มี	3	27.27

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การจัดทำแผนการสอน	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
ปัญหาที่พบคือ (n=3)		
- ไม่มีเวลาในการจัดทำแผนการสอน	2	66.67
- เนื้อหาบางเรื่องยากต่อการจัดทำแผนการสอน	1	33.33
- บางครั้งมีงานเร่งด่วนของโรงเรียนหรือมีกิจกรรมอื่นแทรก ทำให้ไม่สามารถจัดทำแผนการสอนได้ตรงเวลา	2	66.67

*

- 1 หมายถึง สาระสำคัญ
- 2 หมายถึง จุดประสงค์
- 3 หมายถึง เนื้อหา
- 4 หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอน
- 5 หมายถึง สื่อและอุปกรณ์
- 6 หมายถึง การวัดและประเมินผล
- 7 หมายถึง ปัญหา/อุปสรรค/กิจกรรมเสนอแนะ/บันทึกหลังสอนและความเห็นผู้บริหาร

จากตารางที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการสอนในด้านการจัดทำแผนการสอน
ปรากฏผลดังนี้

โรงเรียนทุกโรงครูผู้สอน มีการจัดทำแผนการสอนด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยโรงเรียนส่วนใหญ่ นั้น ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการสอน คือ ครูผู้สอนจัดทำคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 90.91 รองลงมาได้แก่ ครูผู้สอนจัดทำร่วมกันในสายชั้น คิดเป็นร้อยละ 9.09 วิธีการจัดทำแผนการสอนที่โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการ คือ ศึกษาเอกสารต่างๆ แล้วนำโครงสร้างเนื้อหาวิชาจากเอกสารดังกล่าวมากำหนดหัวข้อ เนื้อหาหลักและเนื้อหาย่อยให้สัมพันธ์กับระยะเวลาที่กำหนดสอนในแต่ละสัปดาห์แล้วนำมาเฉลี่ยเป็นรายชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 90.91 รองลงมาได้แก่ ประชุมครูผู้สอนในสายชั้น แบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดทำแต่ละหัวข้อ โดยครูผู้สอนศึกษาเอกสารและแนวการสอนเดิม สอบถามผู้รู้ แล้วกำหนดเนื้อหาหลักและเนื้อหาย่อยให้สัมพันธ์กับเนื้อหาที่จะสอนตลอด 1 ภาคเรียน คิดเป็นร้อยละ 9.09

สำหรับช่วงเวลาในการจัดทำแผนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ ใช้เวลาว่างในช่วงวันหยุดและ/หรือช่วงก่อนและหลังสอน คิดเป็นร้อยละ 90.91 รองลงมาได้แก่ เวลาว่างช่วงวันหยุดและช่วงปิดภาคเรียน คิดเป็นร้อยละ 9.09

โรงเรียนทุกโรงมีการปรับเนื้อหาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยส่วนใหญ่มีการปรับทุกระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 72.73 รองลงมา คือ ปรับเพียงบางระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 27.27 เนื้อหาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่โรงเรียนส่วนใหญ่มีการปรับให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น คือ เนื้อหาเรื่อง "ท้องถิ่นชุมชน" ปรับโดยเพิ่มเนื้อหาเรื่องกรุงเทพมหานครให้มากขึ้นและเน้นอาชีพที่พบเห็นในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เช่น อาชีพอุตสาหกรรม อาชีพค้าขาย ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 72.73 รองลงมาได้แก่ เนื้อหาเรื่อง "สิ่งแวดล้อม" ปรับโดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับปัญหา สิ่งแวดล้อม ปัญหามลภาวะในกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 45.45

ส่วนการปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นโรงเรียนส่วนใหญ่มีการดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 66.67 โดยส่วนใหญ่ปรับทุกระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ ปรับบางระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 33.33 กิจกรรมที่โรงเรียนส่วนใหญ่มีการปรับให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นคือ พานักเรียนไปร่วมกิจกรรมที่วัดและพานักเรียนไปทัศนศึกษาบริเวณชุมชนรอบโรงเรียนเพื่อให้ศึกษาอาชีพชุมชน คิดเป็นร้อยละ 44.44 เท่ากัน รองลงมาได้แก่ พานักเรียนไปทัศนศึกษาสถานที่สำคัญในกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ

ส่วนองค์ประกอบของแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษร จากการศึกษาเอกสาร พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ แผนการสอนที่ประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม การเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ การวัดและประเมินผลและปัญหา/อุปสรรค/กิจกรรมเสนอแนะ/บันทึกหลังสอนและความเห็นผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 45.45 รูปแบบของแผนการสอนเป็นแบบเรียงหัวข้อ คิดเป็นร้อยละ 100.00

โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 72.73 ในจำนวนโรงเรียนที่มีปัญหาในการจัดทำแผนการสอนซึ่ง คิดเป็นร้อยละ 27.27 ปัญหาที่โรงเรียนดังกล่าวพบคือ ไม่มีเวลาในการจัดทำแผนการสอน และบางครั้งมีงานเร่งด่วนของโรงเรียนหรือมีกิจกรรมอื่นแทรกทำให้ไม่สามารถจัดทำแผนการสอนได้ตรงเวลา คิดเป็นร้อยละ 66.67 เท่ากัน รองลงมาได้แก่ เนื้อหาบางเรื่องยากต่อการจัดทำแผนการสอน คิดเป็นร้อยละ 33.33

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการสอนในด้าน การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
1. การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน		
- ไม่มี	-	-
- มี	11	100.00
- จัดทำทุกระดับชั้น	8	72.73
- จัดทำบางระดับชั้น	3	27.27
2. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่จัดทำ		
- เอกสารประกอบการเรียน	6	54.55
- ใบงาน	1	9.09
- บัตรงานและ/หรือ บัตรทดลอง	2	18.18
- แผนภาพ	11	100.00
- แผนภูมิ	10	90.91
- ภาพนิ่ง	4	36.37
- สมุดภาพ	2	18.18
- บัตรคำ	3	27.27
- ตีктаกระดาษ	1	9.09
- รูปภาพสำหรับเล่นเกม	1	9.09
- วงจรไฟฟ้า	1	9.09
- วัตถุจำลอง	1	9.09
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์ เช่น ก้อนรูเข็ม ก้อนสลับตาย ฯลฯ	11	100.00

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
3. วิธีการจัดทำวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน		
- ครูผู้สอนจัดทำคนเดียว	10	90.91
- ครูผู้สอนให้นักเรียนเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ มา แล้วครูผู้สอนจัดทำ	5	50.00
- ครูผู้สอนเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ มาเอง แล้วจัดทำในชั่วโมงว่าง	5	50.00
- ครูผู้สอนเบิกอุปกรณ์จากทาง โรงเรียนแล้วจัดทำในช่วงว่าง	8	80.00
- ซื้อสื่อการเรียนการสอนสำเร็จรูปแล้วนำมาคิดแปลง ให้ใช้ได้เหมาะสม	5	50.00
- ครูผู้สอนจัดทำร่วมกันในสายชั้น	6	54.55
- นัดประชุมผู้สอนจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียน การสอนร่วมกันตามความถนัดและความสนใจเบิกอุปกรณ์ จากทางโรงเรียนหลังจากนั้นครูผู้สอนในสายชั้นจะผลิต เปลี่ยนกันใช้วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่ จัดทำขึ้น	6	100.00
- ครูผู้สอนจัดทำร่วมกับนักเรียน	4	36.36
- ให้นักเรียนนำอุปกรณ์ต่างๆ มา แล้วมีการจัดทำ ร่วมกับนักเรียน	4	100.00
- ครูผู้สอนนำอุปกรณ์ต่างๆ มา มีการวางแผนในการจัดทำ ร่วมกับนักเรียน	2	50.00

ตารางที่ 5 (ต่อ)

การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
4. การจัดทำจากวัสดุเหลือใช้และหาได้ง่ายในห้องเรียน		
- ไม่มี	8	72.73
- มี	3	27.27
5. ปัญหาในการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน		
- ไม่มี	2	18.18
- มี	9	81.82
ปัญหาที่พบคือ (n=9)		
- งบประมาณไม่เพียงพอ	8	88.89
- เวลาในการจัดทำไม่เพียงพอ	9	100.00
- สื่อการเรียนการสอนที่จัดทำไม่มีความคงทนถาวร และไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร	3	33.33
- ขาดแหล่งความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ เกี่ยวกับ การจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน	2	22.22
- ครูผู้สอนขาดทักษะและความชำนาญในการจัดทำ	2	22.22
- การจัดทำสื่อร่วมกันมักเกิดปัญหาความเห็นที่แตกต่างกัน	1	11.11

ตารางที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนการสอนในด้านการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ปรากฏผลดังนี้

โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 โดยมีการจัดทำทุกระดับชั้นคิดเป็นร้อยละ 72.73 และมีการจัดทำบางระดับชั้น คิดเป็น

ร้อยละ 27.27 วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่โรงเรียนทุกโรงจัดทำ คือ แผนภาพและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองวิทยาศาสตร์ เช่น กล้องจุลทรรศน์ กล้องสลับหลาย ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้แก่ แผนภูมิและเอกสารประกอบการเรียน คิดเป็นร้อยละ 90.91 และร้อยละ 54.55 ตามลำดับ

สำหรับวิธีการจัดทำวัสดุและสื่อการเรียนการสอน คือ โรงเรียนส่วนใหญ่ครูผู้สอนมีวิธีการจัดทำ คือ ครูผู้สอนจัดทำคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 90.91 รองลงมาได้แก่ ครูผู้สอนจัดทำร่วมกันในสายชั้น คิดเป็นร้อยละ 54.54 และครูผู้สอนจัดทำร่วมกับนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 36.36

ในการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนจัดทำคนเดียวนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่เบิกอุปกรณ์จากทางโรงเรียน แล้วจัดทำในช่วงว่าง คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมาได้แก่ ครูผู้สอนให้นักเรียนเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ มา แล้วครูผู้สอนจัดทำ ครูผู้สอนเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ มาเองแล้วจัดทำในช่วงว่าง และซื้อสื่อการเรียนการสอนสำเร็จรูปแล้วนำมาดัดแปลงให้ใช้ได้เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน ส่วนวิธีการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนจัดทำร่วมกันในสายชั้น พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่นัดประชุมครูผู้สอนจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียน การสอนร่วมกันตามความถนัดและความสนใจ เบิกอุปกรณ์จากทางโรงเรียน หลังจากนั้นครูผู้สอนในสายชั้นจะผลัดเปลี่ยนกันใช้วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่จัดทำขึ้น คิดเป็นร้อยละ 100.00 สำหรับวิธีการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนจัดทำร่วมกับนักเรียน โรงเรียนทุกโรงครูผู้สอนให้นักเรียนนำอุปกรณ์ต่างๆ มา แล้วมีการจัดทำร่วมกับนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้แก่ ครูผู้สอนนำอุปกรณ์ต่างๆ มา มีการวางแผนในการจัดทำร่วมกับนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ในการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน จากวัสดุเหลือใช้และหาง่ายในท้องถิ่น พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 72.73

โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในการจัดทำวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 81.82 ปัญหาที่พบ คือ เวลาในการจัดทำไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้แก่ งบประมาณไม่เพียงพอ และสื่อการเรียนการสอนที่จัดทำไม่มีความคงทนถาวรและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 88.89 และ 33.33 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในด้านวิธีสอนและเทคนิคการสอน

วิธีสอนและเทคนิคการสอน	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
1. การใช้วิธีการสอน		
- ใช้วิธีการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง	11	100.00
- ใช้วิธีการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง	11	100.00
- ใช้วิธีการสอนที่ยึดความร่วมมือของกลุ่ม	11	100.00
2. การเลือกวิธีสอน		
- พิจารณาตามความเหมาะสมของเนื้อหา	11	100.00
- พิจารณาตามความสนใจของนักเรียน	4	36.36
- พิจารณาสภาพความพร้อมของนักเรียน	7	63.64
3. การใช้เทคนิคการสอน		
- การใช้เกม	11	100.00
- การแบ่งกลุ่ม	11	100.00
- การแข่งขัน	11	100.00
- การใช้คำถาม	11	100.00
- การใช้เพลง	11	100.00
4. การเลือกเทคนิคการสอน		
- พิจารณาตามความเหมาะสมของเนื้อหา	11	100.00
- พิจารณาตามความเหมาะสมของกิจกรรม	8	72.73
- พิจารณาตามความสนใจของนักเรียน	4	36.36
- พิจารณาจำนวนนักเรียน	1	9.09
- พิจารณาสภาพความพร้อมของนักเรียน	3	27.27

ตารางที่ 6 (ต่อ)

วิธีสอนและเทคนิคการสอน	จำนวนโรงเรียน	
	(n=11)	ร้อยละ
5. ปัญหาการใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน		
- ไม่มี	7	63.64
- มี	4	36.36
ปัญหาที่พบคือ (n=4)		
- นักเรียนมีจำนวนมาก การแบ่งกลุ่มปฏิบัติงานไม่สะดวก และควบคุมชั้นเรียนได้ไม่ดีเท่าที่ควร	3	75.00
- นักเรียนไม่ค่อยตั้งใจเรียน	2	50.00
- นักเรียนขาดระเบียบวินัย	2	50.00
- สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนทำให้นักเรียนศึกษาไม่ทั่วถึง	1	25.00
- นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่างกันทำให้ต้องใช้เวลาในการสอนมากกว่าที่กำหนด	2	50.00
- เนื้อหาบางเรื่องครูผู้สอนไม่ชำนาญจึงสอนเพียงความรู้พื้นฐาน	1	25.00

ตารางที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในด้านวิธีสอนและเทคนิคการสอน
ปรากฏผลดังนี้

โรงเรียนทุกโรงมีการใช้วิธีการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง การใช้วิธีการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และการใช้วิธีการสอนที่ยึดความร่วมมือของกลุ่ม คิดเป็น ร้อยละ 100.00 เท่ากัน สำหรับการเลือกวิธีสอน โรงเรียนทุกโรงครูผู้สอน พิจารณาตามความเหมาะสมของเนื้อหา

คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้แก่ พิจารณาตามสภาพความพร้อมของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 63.64 และพิจารณาตามความสนใจของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 36.36

สำหรับการใช้เทคนิคการสอน โรงเรียนทุกโรงครูผู้สอนมีการใช้เทคนิคการสอน คือ การใช้เกม การแบ่งกลุ่ม การแข่งขัน การใช้คำถามและการใช้เพลง คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน สำหรับการเลือกเทคนิคการสอน โรงเรียนทุกโรงครูผู้สอนพิจารณาตามความเหมาะสมของเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้แก่ พิจารณาตามความเหมาะสมของกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 72.73 และพิจารณาความสนใจของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 36.36

โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาการใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน คิดเป็นร้อยละ 63.64 สำหรับโรงเรียนที่มีปัญหาในเรื่องดังกล่าว พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหา ได้แก่ ปัญหาเรื่องนักเรียนมีจำนวนมาก การแบ่งกลุ่มปฏิบัติงานไม่ค่อยสะดวกและควบคุมชั้นเรียนได้ไม่ดีเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาได้แก่ นักเรียนไม่ค่อยตั้งใจเรียน นักเรียนขาดระเบียบวินัยและนักเรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่างกัน ทำให้ต้องใช้เวลาในการสอนมากกว่าที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ		
1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2		
- ให้นักเรียนปฏิบัติการทดลองที่ง่ายและไม่ซับซ้อน ทั้งรายบุคคลและ/หรือเป็นกลุ่ม	11	100.00
- ให้นักเรียนสำรวจสิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในโรงเรียน	7	63.64
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4		
- แบ่งกลุ่มนักเรียน ปฏิบัติการทดลองอภิปรายและสรุป ร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน	11	100.00
- ให้นักเรียนช่วยกันค้นคว้าและศึกษางานที่ครูผู้สอน มอบหมายในห้องสมุด	1	9.09
- ใช้บัตรงาน	1	9.09
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6		
- ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มหรือแบ่งกลุ่มนักเรียนปฏิบัติการทดลอง มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน	11	100.00
- ใช้ใบงาน	1	9.09
- ใช้บัตรงาน	3	27.27
- พานักเรียนไปทัศนศึกษาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน	1	9.09

ตารางที่ (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
-----------------------------	-------------------------	--------

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎี

4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

- สอนแบบบรรยายเนื้อหา	8	72.73
- สอนแบบถาม-ตอบ	7	63.64
- ใช้ศูนย์การเรียนรู้	2	18.18
- ให้นักเรียนจดเนื้อหาที่เรียนลงสมุด	2	18.18
- ให้นักเรียนอ่านเนื้อหาในบทเรียน	2	18.18
- ให้นักเรียนวาดภาพ	3	27.27
- ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด	10	90.91
- ให้นักเรียนติดข่าวและเหตุการณ์สำคัญลงสมุดข่าว เป็นรายบุคคล	1	9.09

5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4

- สอนแบบบรรยายเนื้อหา	5	45.45
- ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด	10	90.91
- สอนแบบถาม-ตอบ	4	36.36
- ให้นักเรียนค้นคว้าจากห้องสมุดแล้วรายงานหน้าชั้น มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอน และนักเรียน	7	63.64
- ใช้ศูนย์การเรียนรู้	2	18.18
- ให้นักเรียนอ่านและสรุปจดลงในสมุด	1	9.09

ตารางที่ 7 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6		
- สอนแบบบรรยายเนื้อหา	2	18.18
- ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดแล้วรายงานหน้าชั้น มีการอภิปรายและสรุประหว่างครูผู้สอนและนักเรียน	10	90.91
- ใช้ศูนย์การเรียนรู้	4	36.36
- สอนแบบถาม-ตอบ	2	18.18
- ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด	8	72.73
- ให้นักเรียนอ่านเอกสารประกอบการเรียน และศึกษาทำความเข้าใจ	1	9.09
- อ่านและสรุปเนื้อหาจากบทเรียน	1	9.09
7. ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
- ไม่มี	3	27.27
- มี	8	72.73
ปัญหาที่พบคือ (n=8)		
- ตั้งแควดล้อมและสถานที่เรียนไม่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	1	12.50
- มีหนังสือ อุปกรณ์และสื่อ ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าไม่เพียงพอ	4	50.00
- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่างต้องใช้เวลา มาก ทำให้สอนไม่ทันในชั่วโมงเรียน	5	62.50
- นักเรียนมีจำนวนมาก การแบ่งกลุ่มไม่ค่อยสะดวกทำให้ การจัดกิจกรรมกลุ่ม เป็นไปด้วยความยากลำบาก	4	50.00

ตารางที่ 7 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปรากฏผลดังนี้

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 โรงเรียนทุกโรงเรียนครูผู้สอนให้นักเรียนปฏิบัติการทดลองที่ง่ายและไม่ซับซ้อน ทั้งรายบุคคลและ/หรือเป็นกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้แก่ ให้นักเรียนสำรวจสิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในโรงเรียน คิดเป็น ร้อยละ 63.64

ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 โรงเรียนทุกโรงเรียนครูผู้สอนแบ่งกลุ่มนักเรียนปฏิบัติการทดลอง อภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้แก่ ให้นักเรียนช่วยกันศึกษาค้นคว้าศึกษางานที่ครูผู้สอนมอบหมายในห้องสมุด และใช้บัตรงาน คิดเป็นร้อยละ 9.09 เท่ากัน

สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนทุกโรงเรียนครูผู้สอนให้นักเรียนแบ่งกลุ่มหรือแบ่งกลุ่มนักเรียนปฏิบัติการทดลอง มีการอภิปราย และสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้แก่ ใช้บัตรงาน คิดเป็นร้อยละ 27.27 ใช้ใบงานและพานักเรียนไปทัศนศึกษาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 9.09 เท่ากัน

สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 โรงเรียนส่วนใหญ่ครูผู้สอนให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด คิดเป็นร้อยละ 90.91 รองลงมา ได้แก่ สอนแบบบรรยายเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 72.73 และสอนแบบถาม-ตอบ คิดเป็นร้อยละ 63.64

ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 โรงเรียนส่วนใหญ่ครูผู้สอนให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด คิดเป็นร้อยละ 90.91 รองลงมา ได้แก่ ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด แล้วรายงานหน้าชั้น มีการอภิปรายและสรุปร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 63.64 สอนแบบบรรยายเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 45.45

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาคทฤษฎีชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงเรียนส่วนใหญ่ครูผู้สอนให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด แล้วรายงานหน้าชั้นมีการอภิปรายและสรุประหว่างครูผู้สอนและนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 90.91 รองลงมาได้แก่ ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดคิดเป็นร้อยละ 72.73 และใช้ศูนย์การเรียน คิดเป็นร้อยละ 36.36

โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 72.73 ปัญหาที่พบ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่างต้องใช้เวลามาก ทำให้สอนไม่ทันในชั่วโมงเรียน คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมาได้แก่ มีหนังสือ อุปกรณ์และสื่อ ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า ไม่เพียงพอและนักเรียนมีจำนวนมาก การแบ่งกลุ่มไม่ค่อยสะดวก ทำให้การจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นไปด้วยความยากลำบาก คิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
1. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร		
- ไม่มี	-	-
- มี	11	100.00
2. กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัด		
- การจัดทัศนศึกษา	11	100.00
- การจัดนิทรรศการและป้ายนิเทศ เหตุการณ์ และวันสำคัญต่างๆ	11	100.00
- การจัดกิจกรรมสัปดาห์วิทยาศาสตร์	11	100.00
- การประกวดแข่งขันตามเหตุการณ์และวันสำคัญต่างๆ	1	9.09
- การจัดชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1	9.09
- การเข้าค่ายวิทยาศาสตร์	2	18.18
- การจัดชุมนุมกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	4	36.36
3. วิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร		
- ประชุมครูผู้สอน วิเคราะห์ปัญหาหรือเสนอแนะกิจกรรม เสริมหลักสูตรต่างๆ แล้วจัดทำลงแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน และมีการนิเทศติดตามผล	1	9.09
- ประชุมครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแล้ว วางแผนดำเนินการในรูปโครงการ เพื่อเสนอผู้บริหาร โรงเรียนจากนั้น ครูผู้สอนเตรียมความพร้อมให้นักเรียน โดยการให้ความรู้ และรายละเอียดต่างๆ ของกิจกรรม เสริมหลักสูตรที่จัด	3	27.27

ตารางที่ 8 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
- ประชุมครูผู้สอนเพื่อรับนโยบายจากผู้บริหาร โรงเรียน มอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้ครูผู้สอนจากนั้น ครูผู้สอนเตรียมความพร้อมให้นักเรียนประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้และรายละเอียดต่างๆ ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่จัด	1	9.09
- ประชุมครูผู้สอนในสายชั้นแล้วจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และมีการประเมินกิจกรรมที่จัด โดยคณะกรรมการกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ได้รับมอบหมาย	3	27.27
- ประชุมครูผู้สอนในสายชั้น วางแผนจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ โดยปรึกษาและขอคำแนะนำจากผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ แล้วนำเสนอผู้บริหาร โรงเรียนเพื่อขอความเห็นชอบ	3	27.27
4. ปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร		
- ไม่มี	9	81.82
- มี	2	18.18
ปัญหาที่พบคือ (n=2)		
- นักเรียนไม่ค่อยให้ความสนใจในการร่วมกิจกรรม เสริมหลักสูตรเท่าที่ควร	1	50.00
- ขาดงบประมาณในการสนับสนุนบางกิจกรรม	1	50.00
- กิจกรรมมีมาก ทำให้เสียเวลาในการเรียน สอนเนื้อหาไม่ทัน	2	100.00

จากตารางที่ 8 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ปრაกฏผลดังนี้

โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 100.00 กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัด คือ การจัดทัศนศึกษา การจัดนิทรรศการและปายนิเทศ เหตุการณ์และวันสำคัญต่างๆ และการจัดกิจกรรมสัปดาห์วิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน รองลงมา ได้แก่ การจัดชุมนุมกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต คิดเป็นร้อยละ 36.36

สำหรับวิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการ ประชุมครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แล้ววางแผนดำเนินการในรูปโครงการ เพื่อเสนอผู้บริหารโรงเรียน จากนั้นครูผู้สอนเตรียมความพร้อมให้นักเรียน โดยการให้ความรู้และรายละเอียดต่างๆ ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัด ใช้วิธีการประชุมครูผู้สอนในสายชั้นแล้วจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและมีการประเมินกิจกรรมที่จัด โดยคณะกรรมการกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่ได้รับมอบหมาย และใช้วิธีการประชุมครูผู้สอนในสายชั้น วางแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ โดยปรึกษาและขอคำแนะนำจากผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ แล้วนำเสนอผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความเห็นชอบ คิดเป็นร้อยละ 27.27 เท่ากัน รองลงมาได้แก่ ใช้วิธีการประชุมครูผู้สอน วิเคราะห์ปัญหาหรือเสนอแนะกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ แล้วจัดทำลงแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนและมีการนิเทศติดตามผลและใช้วิธีการประชุมครูผู้สอน เพื่อรับนโยบายจาก ผู้บริหารโรงเรียนมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้ครูผู้สอน จากนั้นครูผู้สอนเตรียมความพร้อมให้นักเรียนประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และรายละเอียดต่างๆ ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัด คิดเป็นร้อยละ 9.09 เท่ากัน

โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คิดเป็นร้อยละ 81.82 สำหรับโรงเรียนที่ประสบปัญหาในเรื่องดังกล่าว ปัญหาที่พบ คือ กิจกรรมมีมากทำให้เสียเวลาในการเรียน สอนเนื้อหาไม่ทัน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้แก่ นักเรียนไม่ค่อยให้ความสนใจในการร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรเท่าที่ควรและขาดงบประมาณในการสนับสนุนบางกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน

ตารางที่ 9 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในด้านการสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริม	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
1. การสอนซ่อมเสริม		
- ไม่มี	5	45.45
- มี	6	54.55
- ทุกระดับชั้น	5	83.33
- บางระดับชั้น	1	16.67
2. ลักษณะของการสอนซ่อมเสริม (n=6)		
- สอนซ่อมเสริมเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อน	3	50.00
- สอนซ่อมนักเรียนที่เรียนอ่อนและสอนเสริมนักเรียนที่มีผลการเรียนดี	3	50.00
3. วิธีการสอนซ่อมเสริมเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อน (n=3)		
- ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด	3	100.00
- ทบทวนถามตอบ	1	33.33
- ใช้ใบงาน	1	33.33
- ใช้ชุดการสอน	1	33.33
- ใช้ชุดวิทัศน์	1	33.33
- ใช้บทเรียนสำเร็จรูป	1	33.33
- ให้นักเรียนหัดอ่าน	1	33.33
- ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเก่า	1	33.33
4. วิธีการสอนซ่อมนักเรียนที่เรียนอ่อนและสอนเสริมนักเรียนที่มีผลการเรียนดี (n=3)		
- ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด	3	100.00
- ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ	1	33.33

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การสอนซ่อมเสริม	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
- อ่านเอกสารประกอบการเรียน	1	33.33
- การสอนแบบถาม-ตอบ	1	33.33
- ให้นักเรียนที่เรียนดีช่วยสอนเพื่อน	1	33.33
3. ช่วงเวลาในการสอนซ่อมเสริม (n=6)		
- ช่วงเช้าก่อนเข้าเรียน	2	33.33
- พักกลางวัน	3	50.00
- ในชั่วโมงเรียน	1	16.67
- หลังเลิกเรียน	5	83.33
4. ปัญหาในการสอนซ่อมเสริม (n=6)		
- เวลาในการสอนซ่อมเสริมมีจำกัด	2	33.33
- นักเรียนบางคนไม่สนใจเรียนซ่อมเสริม	5	83.33
- นักเรียนบางคนไม่มีเวลาเรียนเพราะต้องรีบกลับบ้าน	1	16.67
- ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้เรียนซ่อมเสริม	1	16.67

จากตารางที่ 9 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในด้านการสอนซ่อมเสริม
ปรากฏผลดังนี้

โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสอนซ่อมเสริม คิดเป็นร้อยละ 54.55 โดยในจำนวนโรงเรียนที่มีการสอนซ่อมเสริมนั้นจะมีการสอนซ่อมเสริมทุกระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 83.33 และมีการสอนซ่อมเสริมบางระดับชั้น คิดเป็นร้อยละ 16.67 ลักษณะของการสอนซ่อมเสริม คือ สอนซ่อมเสริมเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อนและสอนซ่อมนักเรียนที่เรียนอ่อน สอนเสริมนักเรียนที่มีผลการเรียนดี คิดเป็นร้อยละ 50.00 เท่ากัน

สำหรับโรงเรียนที่มีการสอนซ่อมเสริมเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อนนั้น พบว่า โรงเรียนทุกโรงให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้แก่ ทบทวนถามตอบ ใช้ใบงาน ใช้ชุดการสอน ใช้ชุดวิทัศน์ ใช้บทเรียนสำเร็จรูป ให้นักเรียนหัดอ่านและให้นักเรียนทำแบบทดสอบเก่า คิดเป็นร้อยละ 33.33 เท่ากัน

ส่วนโรงเรียนที่มีการสอนซ่อมนักเรียนที่เรียนอ่อนและสอนเสริมนักเรียนที่มีผลการเรียนดีนั้น พบว่า โรงเรียนทุกโรงให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้แก่ ให้นักเรียนทำแบบทดสอบ อ่านเอกสารประกอบการเรียน การสอนแบบถาม-ตอบ และให้นักเรียนที่เรียนดีช่วยสอนเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 33.33

ส่วนช่วงเวลาในการสอนซ่อมเสริม โรงเรียนที่มีการสอนซ่อมเสริมส่วนใหญ่จัดในช่วงหลังเลิกเรียน คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาได้แก่ พักกลางวัน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และช่วงเช้าก่อนเข้าเรียน คิดเป็นร้อยละ 33.33

ในโรงเรียนที่มีการสอนซ่อมเสริม พบว่า ทุกโรงมีปัญหาในการสอนซ่อมเสริม คิดเป็นร้อยละ 100.00 ปัญหาที่พบ คือ นักเรียนบางคนไม่สนใจเรียนซ่อมเสริม คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมาได้แก่ เวลาในการสอนซ่อมเสริมมีจำกัด คิดเป็นร้อยละ 33.33 นักเรียนบางคนไม่มีเวลาเรียน เพราะต้องรีบกลับบ้านและผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้เรียนซ่อมเสริม คิดเป็นร้อยละ 16.67 เท่ากัน

ตารางที่ 10 ข้อมูลเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน

การวัดและประเมินผลการเรียน	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
1. การวัดและประเมินผลก่อนเรียน		
- ไม่มี	-	-
- มี	11	100.00
1.1 จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลก่อนเรียน		
- เพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานและความพร้อมด้านต่างๆ ของนักเรียน	11	100.00
1.2 วิธีการวัดและประเมินผลก่อนเรียน		
- การตอบคำถาม	7	63.64
- การสังเกต	10	90.91
- การทดสอบ	11	100.00
- การสัมภาษณ์	5	45.45
- การสอบถาม	3	27.27
1.3 การนำผลการวัดและประเมินผลก่อนเรียนไปใช้		
- เพื่อวางแผนในการจัดการเรียนการสอน	11	100.00
2. การวัดและประเมินผลระหว่างเรียน		
- ไม่มี	-	-
- มี	11	100.00
2.1 จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน		
- เพื่อทราบความก้าวหน้าของนักเรียน	11	100.00
2.2 วิธีการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน		
- การตรวจผลงาน	11	100.00
- การใช้แฟ้มสะสมงาน	3	27.27
- การตอบคำถาม	6	54.55

ตารางที่ 10

(ต่อ)

การวัดและประเมินผลการเรียน	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
- การทดสอบ	7	63.64
- การสังเกต	8	72.73
- การสัมภาษณ์	1	9.09
- การสอบถาม	1	9.09
2.3 การนำผลการวัดและประเมินผลระหว่างเรียนไปใช้		
- เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน	11	100.00
- เพื่อจัดการสอนซ่อมเสริม	6	54.55
3. การวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน		
- ไม่มี	-	-
- มี	11	100.00
3.1 จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน		
- เพื่อตัดสินการสอบผ่านเกณฑ์ของนักเรียน	11	100.00
3.2 วิธีการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน		
- การทดสอบ	11	100.00
- การตรวจผลงาน	11	100.00
- การสังเกต	11	100.00
- การใช้แฟ้มสะสมงาน	3	27.27
3.3 การนำผลการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียนไปใช้		
- เพื่อตัดสินผลการเรียน	11	100.00
- เพื่อรายงานให้ผู้ปกครองทราบ	11	100.00
- เพื่อจัดการสอนซ่อมเสริม	6	54.55

ตารางที่ 10

(ต่อ)

การวัดและประเมินผลการเรียน	จำนวนโรงเรียน (n=11)	ร้อยละ
4. ปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียน		
- ไม่มี	2	18.18
- มี	9	81.12
ปัญหาที่พบคือ (n=9)		
- นักเรียนอ่านข้อความในแบบทดสอบไม่รอบคอบ ทำให้ทำผิดและได้คะแนนไม่ดีเท่าที่ควร	8	88.89
- ครูผู้สอนไม่มีเวลาในการวิเคราะห์แบบทดสอบ	2	22.22
- ครูผู้สอนออกข้อสอบไม่ครอบคลุมเนื้อหาเพราะเนื้อหากว้าง	5	55.56
- นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมือและไม่ตั้งใจในการทดสอบ ภาคปฏิบัติ	2	22.22

จากตารางที่ 10 ข้อมูลเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน ปรากฏผลดังนี้

โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการวัดและประเมินผลก่อนเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลก่อนเรียน คือ เพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานและความพร้อมด้านต่างๆ ของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ในด้านวิธีการวัดและประเมินผลก่อนเรียน โรงเรียนทุกโรงเรียนใช้วิธีการทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้แก่ การสังเกต คิดเป็นร้อยละ 90.91 และการตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 63.64 โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการนำผลการวัดและประเมินผลก่อนเรียนไปใช้เพื่อวางแผนในการจัดการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00

โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน คือ เพื่อทราบความก้าวหน้าของนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 100.00

ในด้านวิธีการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน โรงเรียนทั้งหมดใช้วิธีการตรวจผลงาน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้แก่ การสังเกต คิดเป็นร้อยละ 72.73 การทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 63.64 และการตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 54.55 โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการนำผลการวัดและประเมินผลระหว่างเรียน ไปใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้แก่ เพื่อการสอนซ่อมเสริม คิดเป็นร้อยละ 54.55

โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00 จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน คือ เพื่อตัดสินการสอบผ่านเกณฑ์ของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ในด้านวิธีการวัดและประเมินผลสรุปผลการเรียน โรงเรียนทุกโรงเรียนใช้วิธีการทดสอบ การตรวจผลงาน และการสังเกต คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้แก่ การใช้แฟ้มสะสมงาน คิดเป็นร้อยละ 27.27 โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการนำผลการวัดและประเมินผลไปใช้เพื่อตัดสินผลการเรียน และเพื่อรายงานให้ผู้ปกครองทราบ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาได้แก่ เพื่อจัดการสอนซ่อมเสริม คิดเป็นร้อยละ 54.55

โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในการวัดและประเมินผลการเรียน คิดเป็นร้อยละ 81.12 ปัญหาที่พบ คือ นักเรียนอ่านข้อความในแบบทดสอบไม่รอบคอบ ทำให้ทำผิดและได้คะแนนไม่เต็มที่เท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 88.89 รองลงมาได้แก่ ครูผู้สอนออกข้อสอบไม่ครอบคลุมเนื้อหาเพราะเนื้อหากว้าง คิดเป็นร้อยละ 55.56 ครูผู้สอนไม่มีเวลาในการวิเคราะห์แบบทดสอบและนักเรียนส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมือและไม่ตั้งใจในการทดสอบภาคปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 22.22 เท่ากัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย